

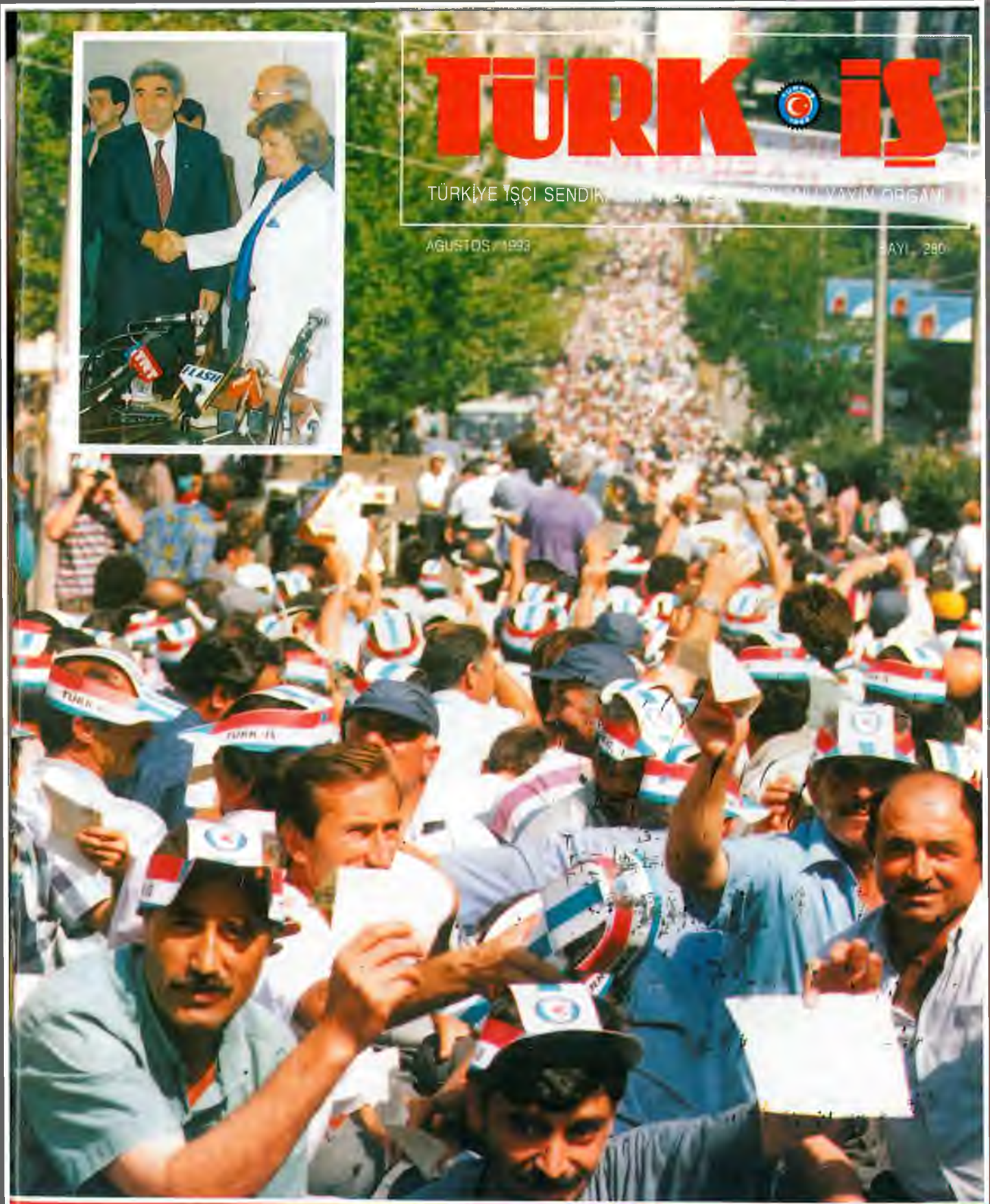


TÜRK İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFERANSI GENEL YÜRÜTME ORGANI

AĞUSTOS 1993

SAYI 280



ANLASMA OLDU

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
Aylık Yayın Organı

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Bayram MERAL
Genel Başkan

Şemsi DENİZ
Genel Sekreter

Enver TOÇOĞLU
Genel Mali Sekreter

Salih KILIÇ
Genel Eğitim Sekreteri

Sabri ÖZDEŞ
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ ADINA
Genel Başkan
BAYRAM MERAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
ENİS BAĞDADIÖĞLU

YAYINI HAZIRLAYANLAR
ERKİN OKAY
MEHMET ÖHRİ

FOTOGRAFLAR
NİHAT ÜSTÜN

YÖNETİM YERİ

TÜRK-İŞ Genel Merkezi
Bayındır Sk. No: 10
Yenişehir/ANKARA

Tel: 433 38 24 - 433 31 25 (Santral)
Fax: 433 68 09

Dergimizde yayınlanan yazılar yazarların
düşüncesini yansıtır.

ABONE

Yurtiçi, 6 aylık 40.000.- TL., Yıllık 80.000.- TL.,
Yurtdışı 6 aylık 60.000.- TL., Yıllık 120.000.- TL.,

DERGİMİZ BASIN AHLAK
YASALARINA UYAR

Dizgi - Baskı:
DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
434 14 71 • ANKARA

YURTTA EYLEMLER



Kamu kesiminde çalışan 600 bin işçi için hükümetle yürütülen toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamadığı günlerde, yurt dışısında büyük vizite eylemleri yapıldı. Resimlerde, Ankara Gar'ında toplanan işçilere hitabeden TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral (üstte), Erzurumda TÜRK-İŞ 9. Bölge Temsilcisi İ. Hakkı Kasıl işçilerle (ortada) ve Antalya'da topluca viziteye giden işçiler görülüyor.

BAŞKANDAN

BAYRAM MERAL

TÜRK-İŞ
GENEL BAŞKANI



Kamu kesimi işyerlerinde çalışan işçiler, 22 Temmuz ve 30 Temmuz günleri topluca viziteye çıktılar, 29 Temmuz günü ise işverenin toplu sözleşme konusundaki önerileri üzerinde işyerlerinde topluca görüşme yapıldı.

Bu eylemler, bugüne kadar görülmemiş bir disiplin ve birliktelik içinde gerçekleştirildi. Birçok işyerimizde katılım tam oldu.

Bu eylemler sırasında her türlü fedakarlığı gösteren, meşru ve demokratik mücadelemizi hiçbir olumsuz olaya meydan vermeden gerçekleştiren Sendika ve Şube Yöneticilerimize, TÜRK-İŞ Bölge ve İl Temsilcilerine, Sendikalarımızın işyeri sendika temsilcilerine ve üyelerimize, TÜRK-İŞ adına teşekkür ediyorum.

Bu mücadelemiz sırasında bize büyük destek veren halkımıza da şükranlarımızı sunmak istiyorum. Halkımız, bazı çevrelerin bizi mutlu azınlık gibi gösterme propagandalarına kanmamış, sağduyulu ve bilinçli olduğunu kanıtlamıştır. TÜRK-İŞ, halkımızın sorunlarına sahip çıkmayı sürdürerek, bu bütünlüğü daha da pekiştirecektir.

TÜRK-İŞ bütünlüğü içinde verilen meşru ve demokratik kitle mücadelemiz sayesinde, toplu sözleşmelerin en önemli maddeleri konusunda anlaşma sağlandı. Alınan haklar, günün şartlarında önemli bir başarıdır. Bu haklar, gücümüz ve mücadelemizle alınmıştır.

Ücretlerdeki iyileştirme ve ücret zamlarının yanı sıra, taşeronlaşma konusunda ILO Sözleşmesi ve Bakanlar Kurulu kararının uygulanması ve bu uygulamaya kapsamındaki asgari ihale bedelinin yanı sıra düşürülmesini sağladık. Ayrıca, toplu işten çıkarmalarda sendikayla anlaşma zorunluluğu getirdik. Bu hükümün uygulanmaması durumunda 7 aylık ücret tutarında tazminat ödenmesini zorunlu kıldık.

Varılan bu nokta, hedeflediğimiz gerisindedir. Ancak önemli bir başarıdır. TÜRK-İŞ, bu dönem kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinde ücret sendikacılığını aşmış, çok önemli iki konuda önemli mevziler kazanmış ve halkımızın desteğine sahip oldu-

ğunu herkese bir defa daha kanıtlamıştır. TÜRK-İŞ, görüşmelerde gösterdiği fedakarlık ile, Hükümetten, sendikası işçinin, memurun, işsiz, emeklinin, esnaf ve sanatkarın ve köylünün çıkarları doğrultusunda ne yapıldığını sorma hakkına da kavuşmuştur.

TÜRK-İŞ'i ve temsilcisi olduğu işçi sınıfımızı şimdi yeni görevler beklemektedir.

Hükümet, kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleştirilmesinde TÜRK-İŞ'e görüşme konusundaki vadelerini tutma konusunda henüz somut bir adım atmamıştır. TÜRK-İŞ, ülkemizin ve tüm çalışanların aleyhinde yürütülecek bir özelleştirmeye karşı sorumluluklarını yerine getirecektir.

Toplu iş sözleşmelerimizin imzalanmamasından, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 94 sayılı Sözleşmesinin ve ilgili Bakanlar Kurulu kararının uygulanmaması doğrultusunda büyük bir çaba gerekecektir. TÜRK-İŞ bu konuda tüm sendikalarımızın çalışmalarını koordine edecektir.

Toplu işten çıkarmalar konusunda toplu iş sözleşmelerimize konan maddenin, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 158 sayılı Sözleşmesi'nin onaylanması ve iş güvencesi yasa tasarılarının kabul edilmesiyle daha da geliştirilmesi gerekmektedir. Böylece, iş güvencesi toplu olmayan çıkışlarda da sağlanmalı, yargı denetimi getirilmeli ve tazminatlar artırılmalıdır.

İşsizlik sigortasına ilişkin yasa taslağının, tüm çalışanlar lehine değiştirilerek kabul edilmesi de önemli hedeflerimiz arasındadır.

Ülkemizdeki adaletsiz vergi düzeninin değiştirilmesi, az kazananlardan az, çok kazananlardan çok vergi alınması, kamu giderlerinin ve açıklarının borçlanma veya özelleştirme ile değil de vergilerle finansmanının sağlanması, yalnızca işçileri değil, tüm çalışanları ilgilendirmektedir. Bu konuya da eğileceğiz.

TÜRK-İŞ, her zaman olduğu gibi, önümüzdeki dönemde de, ülkemizin ve halkımızın çıkarlarını her şeyin üstünde tutmaya devam edecek, onlar için her türlü fedakarlığı yapacaktır.

HEP BİRLİKTE
YENİ
BAŞARILARA

KAMU KESİMİNDE ÇALIŞAN 600 BİN İŞÇİ İÇİN

ANLAŞMA OLDU

- Birinci 6 ay yüzde 37
ikinci 6 ay yüzde 28
haksız fesih
tazminatı 7 çıplak
maaş

TÜRK-İŞ ile Hükümet arasında, 600 bin kamu işçisini ilgilendiren toplu sözleşme görüşmeleri, 12 Ağustos gecesi anlaşma ile sonuçlandı.

Bir bölümü 1 Ocak, bir bölümü de 1 Mart'tan itibaren geçerli toplu sözleşme görüşmeleri, son ayların en çetin ve ülke genelinde grev aşamasına varan noktalara bu arada eylemlere kadar ulaştı. Gerek televizyonlarda, gerek basın da çok geniş şekilde yansıyan görüşmeler, kamuoyunun büyük ilgisini çekti.

ANLAŞMA ÖNCESİ GELİŞMELER

Ağustos ayı başlarında, TÜRK-İŞ ve Hükümet çevreleri yoğun bir çalışma içinde idi. Hükümetle sürdürülen görüşmelerde istenilen uzlaşmaya varamayan TÜRK-İŞ'te, Kamu Koordinasyon Kurulu sürekli toplantı halinde iken, olağanüstü Başkanlar Kurulu da toplanarak, durum değerlendirildi ve önemli kararlar alındı.

5 Ağustosta basına bir açıklama yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, son görüşmelerde, ücret ile iş



Kamu kesiminde çalışan 600 bin işçi ile ilgili anlaşma tutanağı TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Başbakan Tansu Çiller, Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü ve Devlet Bakanları Aktuna ile Daçe tarafından imzalandı.

güvencesi maddelerinde anlaşma sağlanamadığını, sorunu grevlerle değil, masa başında çözümlenmekten yana olduklarını söyledi.

Meral, basına şu bilgileri veriyordu:

"Bildiğiniz gibi toplu iş sözleşmelerimizin bir bölümü 1 Ocak, bir bölümü de Mart'tan itibaren görüşmeleri sürmektedir.

Basın olarak sanki toplu sözleşme müzakereler yapıyor-muş gibi bizi yalnız bırakmadığınız için sizlere teşekkür edi-

yorum. Gelecekte umuyorum, sendikanıza üye olursunuz ve toplu sözleşme müzakerelerine oturduğunuzda sıkıntı çekmezsiniz.

Koordinasyon Kurulu olarak, iki madde müzakere ettik. Hatta üç madde idi, birisini daha önce hallettik. O madde taşeronlaşma ile ilgiliydi. Taşeronlaşma ile ilgili madde, 1988 yılında Bakanlar Kurulunun çıkardığı kararname neticesinde, Sayın Başbakan, Sayın Devlet Bakanı ve Kamu İşveren Sendikalarının Sayın temsilcileri ile yaptığımız gö-

rüşmeler sonunda belli bir noktaya getirildi.

İşçi ve kamuoyunun üzerinde en çok durduğu ücret ve iş güvencesi ile ilgili iki madde üzerinde dün yapılan görüşmelerden de bir sonuç alınmadı.

Bu sabahki görüşmelerimizde, küçük bir cümlelerin eksik konulması nedeniyle arkadaşlarımız Devlet Bakanı ile görüşmeler ve sorun bizim görüşümüze yakın şekilde çözüldü.

Biliyorsunuz toplu sözleşmeye yeni bir madde konur. Bu bir aşamadır. İşveren kesimi böyle bir maddenintoplu sözleşmeye konulmasına kesinlikle karşıdır. Ama, Koordinasyon Kurulumuzu oluşturan arkadaşlarımızın bir bütünlük içinde hareket etmeleri ve tabanın bu konuda kararlı oluşu, böyle bir maddenin toplu sözleşmede yer almasına vesile oldu. Umuyorum gelecek toplu sözleşmelerde bu maddenin eksik tarafları telafi edilecek daha da geliştirilerek daha sağlıklı bir yapıya kavuşturulacaktır.

Bir de ücret durumumuz kalmıştır. Sayın Başbakan şu anda Bakanlar Kurulunu toplantıya çağırmıştır. Bakanlar Kuruluna bir yemek verecektir. Eğer erken ayrılabilirse, bize zaman ayırarak bu akşam bir görüşme sağlanabilecektir. Eğer görüşmezsek yarın mutlaka görüşülecektir.

Ücret zammı olarak TÜRK-İŞ'in hükümete sunduğu teklif, birinci yılın ilk altı ayı için yüzde 50, ikinci altı ayı için yüzde 40'dı. Daha sonra arkadaşlarımızla bir değerlendirme yaptık, bu teklifimizi yüzde 45 ve 35'e indirdik. İkinci yılın birinci altı ayı için enflasyon artı 5 puan, ikinci altı ayı için yine enflasyon artı 5 puan teklifimiz devam etmektedir. İşte bu teklifimiz Sayın Başbakan ile görüşülecektir.

Bir noktayı hatırlatmak istiyorum. İşten çıkarma ile ilgili maddeyi söylerken atladım. O maddede yer alan 12 aylık tazminat konusunu da Sayın Başbakanla görüşeceğiz.

Ama umuyorum ki, bu konuda Sayın Başbakanımız bizi kırmaz ve üzmez. Toplumumuzun beklentisi olan bunu kabul ederler sanırım.

Bu tekliflerimiz üzerinde görüşmeler yarın büyük bir ihtimalle sonuçlanacaktır.

Eğer bir pürüz çıkarsa, önümüzdeki hafta içerisinde Türkiye'deki tüm profesyonel sendika yöneticisi arkadaşlarımızla Ankara'da bir toplantı yapılacaktır. O toplantı sonucu grevlerin birlikte hayata geçirilmesi kararlaştırılacaktır. Grevler sonrası ne yapılacağı da o toplantıda karara bağlanacaktır.

Her halükarda sorunun masabaşında çözümleneceğini umuyoruz. Buna hepimizin ülke olarak ihtiyacı vardır. Sayın Hükümetimiz de bizim bu sorumluluk duygumuzu gözdardı etmez ve mutlu sona ulaştırır."

KOORDİNASYON KURULU KARARI

7 Ağustos günü yapılan TÜRK-İŞ Kamu Koordinasyon Kurulu toplantısında, bir gün öncesi hükümet görüşmelerinde sonuç alınamaması üzerine TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun olağanüstü toplantıya çağırılması ve bu toplantıda, Ankara'da tüm sendikaların yönetici ve şube başkanları ile geniş bir toplantı yapılması ve grev kararlarının hayata geçirilmesi kararı alındı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Koordinasyon Kurulu kararını şöyle açıkladı:

"Bir bölümü 1 Ocak'tan itibaren, bir bölümü 1 Mart'tan itibaren başlayan yaklaşık 700 bin kamu işçisini ilgilendiren kamu işçisinin toplu iş sözleşmelerini masa başında bitirmek istememize rağmen, üzücü ve acıdır, dün Sayın Başbakanın başkanlığında Konutta yaptığımız görüşmeler tıkanmıştır.

TÜRK-İŞ olarak ülkemizin içinde bulunduğu hassas bir dönemde, üzerimize düşen

Gün... gün sözleşme

10 Temmuz: Kamu sözleşmelerine ilişkin teklif Hükümet'e verildi.

19 Temmuz: Hükümet ile TÜRK-İŞ arasındaki görüşmeler başladı. Ancak, anlaşma sağlanamadı. Aynı gün gece yarısından sonra TÜRK-İŞ, Başbakan Tansu Çiller ile görüşti. Anlaşma doğrultusunda bir adım atılmadı.

20 Temmuz: TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Olağanüstü toplandı ve 22 Temmuz günü toplu vizite eylemi yapılması kararı alındı.

21 Temmuz: Hükümet ile TÜRK-İŞ yine görüşti. Anlaşma sağlanamadı.

22 Temmuz: Toplu vizite eylemi yapıldı.

26 Temmuz: Devlet Bakanı Necmettin Cevheri, Çiller'in ilgisi dahilinde TÜRK-İŞ ziyaret etti ve "arabuluculuk" sözü verdi. Aynı gün Kamu Kesimi Koordinasyon Kurulu toplandı, 30 Temmuz günü toplu vizite eylemi yapılmasına karar verildi.

28 Temmuz: TÜRK-İŞ ile Hükümet görüştü. Hükümet'in iş güvencesine ilişkin yeni teklifi nedeniyle TÜRK-İŞ masayı terketti.

30 Temmuz: Toplu vizite eylemi yapıldı. TÜRK-İŞ teşkilatları grev kararlarını almaları için talimat gönderdi. Aynı gece, Dağçe, Meral ve bazı sendikacılar gizli bir görüşme yaptılar. Ancak anlaşma sağlanamadı.

31 Temmuz: Bayram Meral, Yahya Erel'i araya sokarak Başbakan Çiller ile İstanbul Sarı Köşk'te gizli bir görüşme yaptı. Bu görüşmede Meral, tazminatla ilgili TÜRK-İŞ isteğini Başbakan'a parafte ettirdi.

2 Ağustos: TÜRK-İŞ ile Hükümet görüştü. Bazı sosyal yardım kalemleri ve tazminat maddesi konusunda anlaşma sağlandı.

3 Ağustos: Hükümet ile TÜRK-İŞ görüştü ve görüşmeler iş güvencesi maddesinde kilitlendi.

4 Ağustos: Hükümet iş güvencesi konusundaki yeni teklifini görüşmek üzere Meral'i çağırdı. Meral kamu işveren sendikaları ile görüşmeyi reddetti, ancak bir sendikacı grubunu görüşmeye gönderdi. Görüşmeler 24.00'ten sonra Meral'in evinde devam etti. 3 maddede anlaşmazlık çözümlenemedi.

5 Ağustos: Bazı sendika başkanları ile Dağçe ve Cevheri'nin yaptığı görüşmelerde iş güvencesi sorunu çözümlendi.

6 Ağustos: Ücret konusu Başbakan ile görüşüldü ancak anlaşma sağlanamadı. görüşme kilitlendi.

7 Ağustos: Bayram Meral, basın toplantısı düzenleyerek, Çiller'in tavırını eleştirdi.

9 Ağustos: Çiller, Meral'i arayarak, kendisinin yanlış anlaşıldığını söyledi. Çözüm için çare aradığını bildirdi.

10 Ağustos: TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu olağanüstü toplandı. Meral, Çiller'in gösterdiği yumuşak tavır nedeniyle, oltuğu bir konuşma yaptı. Aynı gün, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Zevce Topoğlu ile Sağlık Bakanı Rıfat Sarıdoğmuş'un sürdürdüğü görüşmeler sonuç verdi ve birinci altı ayı zammı 36'dan 37'ye çıkarıldı. Hükümet istenilen maddelerdeki tazminat tutarı da 4 aydan 6 aya çıkarıldı. Anlaşma gayri resmi olarak bu görüşmelerde sağlandı. Ancak Meral, Başkanlar Kurulu toplantısında alınan eylem kararlarını ve grev başlama tarihini resmi bir anlaşma olmadıkça için açıklama yapma, Başbakan Çiller de gece yaptığı televizyon konuşmasında TÜRK-İŞ'i hakka şikayet etti. Çiller, onay verdiği yüzde 37 zammı yerine, 36'ya telaffuz etti.

11 Ağustos: Meral, Çiller'in halka şikayetini sert bir dille yanıtlıyarak, Çiller'i istifaya davet etti. Bakan Dağçe ile yaptığı görüşmede de anlaşmaya varılan 37 zammını 38'e çıkarmak istedi. Başbakan bu isteği randevu için ile geri çevirince, TÜRK-İŞ 37'ye razı oldu. Akşam anlaşma sağlandı.

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI B. MERAL'İN BAŞBAKAN T. ÇİLLER'İN TELEVİZYON KONUŞMASINA CEVABI

"Dün sizlerle birlikteydik. Bugün yine sizlerle biraraya gelme zorunluluğu doğdu.

Dün, Başkanlar Kurulumuzun olağanüstü toplantısında, 8 aya varan toplu iş sözleşmelerinin olumlu sonuçlanmaması nedeniyle teşkilatlarımızın grev kararlarını ele almıştır.

TÜRK-İŞ olarak biz her zaman sorunun masabasında çözümlemesi yollarını araştırdık. Bu nedenle dünkü açıklamamda, konuşmamı değiştirdim ve daha olumlu bir üslupla olumlu bir tavır takınmışım. Ama ne yazık ki, bizim bu olumlu yaklaşımımıza karşın Sayın Başbakanımız hiç beklenmedik bir şekilde bütün televizyon kanallarında TÜRK-İŞ'i halka şikâyet etmiştir.

Hükümet işbaşına geldikten bugüne kadar, ülkede birçok sorun varken bu sorunların asıl nedeni sanki işçi sınıfıymış gibi her vesileyle bir ücret konusu dile getirilmiştir.

Bu ülkeye büyük hizmet etmiş olan, ülkenin kalkınmasında, ekonomisinde büyük katkısı olan kuruluşların bir çoğu, bunların başında Sümerbank'tır. "Özelleştirdim, özelleştiriyorum" dediklerinden işçiler

son derece tedirgindir, huzursuzdur, fabrikaların yeri değiştirilecek söylentileri ordaki arkadaşlarımıza son derece rahatsız etmiştir.

Emekliye ayrılan arkadaşlarımız kıdem tazminatlarını alamamaktadır. Toplu sözleşmesi sonuçlanmayan işyerlerinde sözleşme farkları alınmamıştır.

Belediyelerde çalışan arkadaşlarımız sıkıttadır, kömür havzalarında özelleştirme adı altında sıkıntı aynı durumdadır.

Sayın Başbakan dün, pişmiş aya su katarcasına, sanki ülkede herşey hazır ve halka büyük hizmetler sunacak ve halkın sorunları çözülecek de bunun önünde engel olarak kamu sözleşmeleri varmışcasına açıklamaları yapıyor.

Sayın Başbakan açıklamasında, kamuoyunu yanıltıcı ve eksik bilgiler sundu. Özelleştirme adı altında yapacağı her şey, Rahmetli eski Cumhurbaşkanımızın Başbakanlık döneminde olduğu gibi başını alamayacaktır. Olduğunu kabul etsek, yarasa yarasa 250 trilyon iç borcun faizine, 50 milyar dolar dış borcun faizine yelecektir.

Bugün ülkenin borç tablosu budur ve bu borçlar işçiye hak vermek için yapılmamıştır. Sayın Başbakan bu borçlanmanın neden yapıldığını da açıklamalıydı.

Sanki işçi ücretleri hazineyi batırıyor.

1 Ocak'tan başlayan toplu sözleşmeler var. Bu sözleşmeler kapsamında halen 1 milyon 450 bin lira alan asgari ücretli işçiler var. 650 bin lira iyileştirmeyi de koyduğunuz takdirde iki milyon 100 bin liraya gelir. Sayın Başbakanın verdiği yüzde 35'i de koyarsak iki milyon 800 bin liradır. Bunun bir milyon lirası kesilirse, işçinin eline 1 milyon 800 bin lira geçecektir. Merak ediyorum, hazineyi acaba bu ücretler mi batırıyor? Bu noktaya ekonomiyi bu ücretler mi getirdi?

Bunun üzerinde 3,5 milyon lira ücret alanlar vardır. Akaryakıtta 8-18 oranında akaryakıtla zam yapılmıştır. Bu demek, A'dan Z'ye herşeye zam gelmesi demektir. Bunun işçiye yansması yüzde 10'dur. Daha işçinin cebine 1 kuruş girmeden bu yapılan zamlarla yüzde 10'u çıkmıştır. Bu daha devam edecektir.

Sayın Başbakan açıklamasında, polis memurlarını, öğretmenleri ve benzeri kesimlerle işçiyi mukayese etti.

Çok merak ediyorum, memurlar sokağa döküldüğü zaman Sayın Başbakan onları niye halka şikâyet etmedi? Çünkü memurları mağdur etmişti, bunu ıkrar edemedi.

SSK'nın bugün 16 trilyona yaklaşan alacağı var. Emekli arkadaşlarımızın durumundan Sayın Başbakan hiç bahsetmedi. Ama bugün 1 milyon 400 bin lira, 2 milyon ikiyüz bin lira, iki milyon 600 bin lira arasında ortalama emekliler ücret almaktadır.

Araştırmalarımıza göre 4 kişilik bir ailenin mutfak masrafı bu zamlardan sonra üç milyona çıkacaktır. Bir gecekonduyun kirası 1,5 milyon liradır. Sayın Başbakan kamuoyuna bunları niye açıklamamaktadır?

Sayın Başbakan iki kuruluşu örnek olarak gösterdi. "İşçiye ücret mi versen, yoksa yol mu yapalım" dedi. Sayın Başbakanı bir konuyu daha somak istiyorum. Köy Hizmetlerine Başbakan öldükten sonra ne kadar işçi aldı? Bunu, işin gereği için mi aldı, yoksa politik nedenlerle mi aldı? Politik nedenlerle işçi alacaksınız, işçi maliyeti yükselecek, bunun sorumluluğunu çalışanlara, sendikalara yükleyeceksin. Bu son derece yanlıştır.

neyse, gerek Yönetim gerek başkanlar kurulumuz ve gerekse kamu koordinasyon kurulumuzda olay bütün ince yönleriyle değerlendirilmiş, sorunun masa başında çözülmesi için üzerimize düşen neyse yapılmıştır.

Dünkü toplantıda TÜRK-İŞ olarak beklediğimiz sonuç alınmamıştır. Biz, her zaman ülkenin gerikalmışlığından, neden kalkınamadığından şikâyet ediyoruz. Ama çok acıdır ve şahit olduk, devletin en üst kademelerine, müsteşar mevkiine gelmiş Maliye Bakanlığı Müsteşarlığına kadar gelmiş bir insanın Sayın Başbakanın huzurunda üç Bakanın huzu-



Sözleşme görüşmelerinin tıkanması sırasında Ankara'da toplu vizite eylemi yapan işçiler Ankara Gar'ında...

Sözleşme kapsamındaki işyerlerinin pek çoğunda üretim yapılmaktadır. Petrol, Tekel, TEK işçileri gibi birçok iskolunda ülke ekonomisine katkıda bulunulmakta, kâr sağlanmaktadır. Sayın Başbakan açıklamasında bunlardan da söz etmedi.

Sayın Basın mensupları,

Başbakanın bize son verdiği iyileştirmeyi de koyarsak, yüzde 36 ile yüzde 28'in ortalaması yüzde 58,4'dür.

Sayın Başbakan'a göre, hazineyi işçi ücretleri zarara sokmuştur.

Her puanı 750 milyon lira tutmaktadır. Dört puanda arada 6 puan. Üçbuçuk trilyon eder. 500 milyon da üzerine koyalım 4 trilyon yapar aradaki fark. Bunun net ele geçeni 2 trilyondur.

Sayın Başbakan çok açık şekilde 100 trilyon lira işçiyeye verdiğinden söz ediyor. Bunun gerçek olduğunu kabul etsek, bunun yüzde 55'i vergi, SSK primi, Konut Edinme Fonu, Tasarruf Teşvik Fonu olarak geri dönmektedir. İşçinin cebine bunun yüzde 45'i girmektedir.

Gönül isterdi ki, Sayın Başbakan önceki açıklamasında Vergi Kaçakçılarını, Batık kredileri, nüfus suistimali yaparak zengin olanları, vergi kaçırarak, hazineyi soyarak da açıklasın. İşçinin iki trilyonu hazineyi ıslas ettirmiyor.

Sayın Başbakan acaba gerçekten vergi kaçakçıların üzerine gidecek midir? Batık kredilerin üzerine gidecek midir? Kamu bankalarını soyarak üzerine gidecek midir? Bunlarla ilgili hiçbir açıklama yapmamıştır. Bu konuda düşüncesi nedir merak ediyoruz. Halkımıza bunları neden şikayet etmiyor?

1 Milyon 800 bin lira ücrete 30 gün çalışan işçiyi halka şikayet ediyor da milyonlar vuram insanları

neden şikayet etmiyor?

Vergi faizlerini affedip hazineyi zarara sokan, SSK prim faizlerini affedenleri, yüzüzleri bugüne kadar kamuoyuna açıklamadı, bu politikaları kaç trilyon affedildi ve yok edildi bunu da açıklamadı.

Özelleştirmede ne yaparsa yaparsın, Sayın Başbakanımız istediği sonucu elde edemeyecektir. Temenni etmemekle birlikte, gönülümüzün halkımızın mutluluğu için başanlı olmasını istemesiyle birlikte yolun ucunu böyle görmüyoruz.

Sayın Başbakan ve Hükümet, başansızlığın, kuşuruna ortak aramaktadır. O da TÜRK-İŞ olmaktadır. "Evlendim ben herşeyi hazırladım. Köylüye hizmet verecektim, memura daha imkan sağlayacaktım, esnafa kredi verecektim, verecektim, verecektim... Ama işçi benden aldı da onun için yapamadım". İşte amaç budur değerli arkadaşlarım.

TÜRK-İŞ ve işçi sınıfı her zaman özveriye hazırdır. Eğer bizim özverimiz karşılığında Sayın Başbakanımız işsizlere iş bulacaksa, biz her türlü özveriye hazırız. İşsizlere ne zaman iş bulacak, hangi yörelere yatırım yapacak, bir tarafta özelleştirmeden bahsediyor bir taraftan doğu ve güneydoğuya hazineden yatırım planları yapmaktadır. Bunlar birbirine teştir.

Eğer işsize iş bulacaksa, TÜRK-İŞ ve işçi sınıfı her türlü özveriye hazırdır, gününü, saatini belirlisin istiyunuz.

Eğer bizim yapacağımız fedakarlıkla memurlara yeni imkanlar sağlanacaksa her türlü fedakarlığa hazırız.

Yine, çok mağdur durumda olan emekli arkadaşlarımıza bizim yapacağımız fedakarlıkla bir imkan sağlanacaksa, buna da hazırız.

Eğer bizim fedakarlığımızı köy-

lümüze hizmet götürülecek ve sorunları çözülecekse buna da hazırız.

Yine bizim yapacağımız fedakarlıkla esnafı kalkındırıcaksa, küçük esnafa yeni imkanlar sağlayıcaksa buna da hazırız.

Bunun karşılığında TÜRK-İŞ olarak biz de birşey istiyoruz.

Dünkü açıklamasında yapmak istediği ve sanki bizim mani olduğumuz hizmetlerden söz etmişti. Şimdi biz de soruyoruz. Bu hizmetleri ne zaman yapacaktır? Eğer Sayın Başbakan "Ben köylüye şu süre içinde şu hizmeti yapıyorum" derse, "Ben küçük esnafa bu süre içinde bu krediyi veriyorum" derse (ki, bugünkü mevzuata göre küçük esnafın kredi alma şansı yok), "Ben memura şu süre içerisinde bu imkanı sağlayacağım" derse, "Ben emekliye bu imkanı şu süre içinde sağlıyorum" derse, bizden beklediği fedakarlık neyse ona hazırız.

Sayın Başbakan'ın bunların cevaplarını bekliyoruz.

TÜRK-İŞ'in tarihinde sorun yaratmak yoktur. TÜRK-İŞ halkın sorununu kendi sorunu kabul etmiştir. Ülkenin bütünlüğü ve halkın mutluluğu için her zaman çalışmıştır. Bundan sonra görevi yine bu olacaktır.

Eğer Sayın Başbakan bunların cevabını vermiyor, bizi halka şikayete devam ediyorsa, önümüzdeki günlerdeki gelişmelerde bunun faharasını işçi sınıfına ve bize çıkaramaz.

Sayın Başbakan'a düşen bir görev vardır. İşçimizi, memurumuzu ve halkımızı sıkıntıya sokmadan, bu görev için halka halka düşüneyen, insanları birbirine sevdiren, insanları kaynaştıran, ülkede huzurun kuralını neyse düşünen, birliğin ve bütünlüğün temelini atan insanları göreve çağırmasıdır."

runda, üç kamu işveren sendikasının genel sekreterlerinin huzurunda ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve Kamu Koordinasyon Kurulu üyelerinin huzurunda Köy Hizmetlerinde, yani kamuda çalışan işçilerin 41 milyon lira maaş aldığını söylemiştir.

Böyle halkından habersiz, ülkesinden habersiz insanların bu kademelerde olduğu süreç ülkemizin bu haline şükretmemiz gerekiyor.

O mevkilere gelen insanlar eğer bir Başbakan'a Bakanlar'na bu kadar yalan ve yanlış bilgi aktarıyorsa, önümüzde ülkemizi daha büyük sıkıntının beklediği kuşkusuzdur.



Erzurumda toplu vizite eylemine katılan işçilerin bir bölümü...

Ben orada söyledim, bir kez daha huzurunuzda söylemek istiyorum. Kamuda, Köy Hizmetlerinde 41 milyon lira ücret alan bir işçi varsa, TÜRK-İŞ Başkanlığından ayrılmayı bir kez daha taahhüt ediyorum.

Eğer böyle bir şey yoksa, gelecekte Hükümeti daha fazla yanıltmaması bakımından böyle insanların müsteşar mevkiinde bulunmalarının ülke yararına olmayacağı düşüncesiyle Sayın Kabataşın da o görevi bırakmasını uygun görüyorum.

Değerli arkadaşlarım biz Kamu Koordinasyon Kurulu olarak daha önce günün koşullarını gözönüne alarak tesbit ettiğimiz temsil ettiğimiz işçilerin durumunu dikkate alarak 1993 yılı birinci altı ayında yüzde 50, ikinci altı ay için yüzde 40 ücret artışı teklifinde bulunmuştuk.

Bilahare bunu kademeli

olarak değiştirdik, Başbakanımızın huzurunda arkadaşlarımızla birlikte son olarak yüzde 40 ve yüzde 30'a indik. Sayın Başbakanın ve Bakanların bunu çok olumlu bulacağını bekliyorduk. Çünkü, daha dün Sayın Başbakanlığımızca bugünkü enflasyonun yüzde 71.1 olduğu ilan edilmiştir. Bizim teklif ettiğimiz yüzde 40, yüzde 30 ortalaması yüzde 61'dir. Yılsonu itibarıyla bu rakam yüzde 100'e ulaşacaktır. Sayın Hükümetin bize teklifi olan iyileştirme ve ücreti üst üste koysak, bazı işkollarında halen asgari ücretle işçi çalıştırıldığı da dikkate alındığında, 1 milyon 500 bin lira olan bu ücrete 650 bin lira da ekleyecek olursak, bu iyileştirme ve kıdemi de üzerine koyduğumuzda bunun tutacağı rakama kıdem yansımıyor, iki milyon 100 bin liradır. Bugün asgari ücret 2,5 milyon lira civarındadır.

Yani Hükümet, halkın gözüne baka baka "işçiler 41 milyon lira ücret alıyor, 20 milyon ücret alıyor, 15 milyon lira ücret alıyor" diyerek yanıltıcı beyanda bulunmaktadır.

Bir konuyu bir kez daha dikkatinize sunmak istiyorum. Her vesile ile Sayın Başbakanımız bizi halka şikayet edeceğini söylüyor. Bakıyoruz Başbakanımızın lügatında köylü kelimesi yoktur. Memuru kaderine terk'etti. Emekliyi kaderine terk'etti. Halka da işçiyi hedef göstermeye çalışıyor. Acaba Sayın Başbakanımızın halk dediği kimdir merak ediyorum.

Bu kitleler halk değil de kimdir arkadaşlarım?

Bu yanlış düşüncesinden, bu yanlış politikasından vazgeçmesini kendisinden bilhassa bekliyoruz.

Çünkü geçmişte Türkiye böyle acı ifadeleri yaşıadı, insanlar insanlara düşman edildi. Fakir zengine düşman edildi 12 Eylül'de bunun faturasını çok ağır ödedik. Eğer bugün de çalışmaya çalışanlara karşı, fakiri zengine karşı, köylüyü şehirliye karşı böyle düşman eden bir politikanın izlenmesi söz konusu olursa, ülke bundan büyük zarar görecektir. Umuyorum Sayın Başbakanımıza ve bu fikirleri kendisine unutturanlar ülke gerçeklerini bir kez daha gözönüne alıp, Hakkari'yi, Şırnak'ı değil bütün Anadoluyu birkaç kez dolaşır, köylüyü ve halkı tanır, bu fikirleri ondan sonra ortaya koyar.

TÜRK-İŞ 41 yıllık onurlu bir maziye sahiptir. Her zaman ülke sorunlarını kendi sorunu olarak kabul etmiştir. Halkın sorunlarını kendi sorunu olarak kabul etmiştir. Bugün de TÜRK-İŞ bu düşüncesiyle yoluna devam etmektedir.

Biz hiçbir zaman kendimizi köylümüzden, emeklimizden, memurumuzdan, dulumuzdan, emeklimizden soyutlamadık. Onların sorunlarını kendi sorunlarımız kabul ettik.

Bugün de TÜRK-İŞ'in düşüncesi budur.

Eğer bu saydığım kitleler



Antalya'da toplu viziteye çıkan işçiler SSK hastanesi'ne doğru yürüyüşte...



Samsun'da toplu viziteye çıkan onbinden fazla işçinin yürüyüşü halkın da büyük coşkusu ile destek gördü.

için Hükümet tarafından herhangi bir hizmet sunulacaksa, TÜRK-İŞ'e düşen bir katkı ve görev varsa onu yerine getirmeye hazırız. Ama bunlar sözde olmamalıdır. Tatbikatta olmalıdır ve bunu görmek istiyoruz.

41 Yıllık onurlu maziye sahip olan TÜRK-İŞ, tarihinde büyük sıkıntılarla, büyük sorunlarla karşılaşmıştır. Bunları yüzünün akıyla aşmıştır. Çünkü o'nun mantığında her zaman birlik ve bütünlük vardır. Bugün de bu engeli aşacaktır arkadaşlarım.

Her ne kadar Sayın Başbakanımız "ben kapıları kapattım" demiş ise de, o kapılar bu ülke halkının kapılarıdır. Bizim yüzümüze birisi kapıyı kapatırsa, biz pencereden de girmesini biliriz. Çünkü o kapı bizim kapımızdır. Kimse bizim kapımızı yüzümüze kapatamaz. Umuyorum, Sayın Başbakan bu ifadesini düzeltecektir. O kapıları açmaya kadar TÜRK-İŞ demokratik mücadelesine, haklı mücadelesine devam edecektir. O kapılar eğer bugün TÜRK-İŞ'e kapatılıyorsa, bu demektir ki; halka kapatılmıştır. O zaman "TÜRK-İŞ'e kapıları kapatıyorum" diyen düşünce halktan bahsedemez. Bugün TÜRK-İŞ halkın temsilci-

sidir, halkın ta kendisidir.

Arkadaşlarımızla yaptığımız değerlendirmelerde Sayın Müsteşarın iddiası karşısında Köy Hizmetlerinden getirdiğim bordrolar buradadır. Bunlar Devletin bilgisayarlarından çıkmıştır. Bunları Sayın Müsteşar alır, bunları inceler ve bilgi sahibi olur. Şurada brütleri sayacak olursak, vergi dilimlerinin sene sonunda yüzde 50'lere tırmandığını da dikkate alırsak, yüzde 30 yüzde 40'ı vergiye tabidir işçinin eline geçen yüzde 14'dür.

Güzel sayıyorlar. Evliliğe para, doğmamış çocuğa para, yüzde 30'lar civarında fazla mesai, hayali şişirmelerle emekli olmamışa kıdem tazminatı, bunları şişirerek çok büyük bir ücret tablosu ortaya koyuyorlar. Halbuki, işçinin eline geçen bunun yüzde 45-46'sıdır. Yüzde 54'lere varan kesintiler söz konusudur. Bu kesintiler geri dönmektedir. İşçinin eline geçmemektedir.

Şu anda toplu sözleşme farklarının yıl sonuna kadar ödeneceğinden kuşukumuz vardır. Bu demektir ki; bir yıl içersinde bize verilecek ücret hazine tarafından kullanılmaktadır. Serbest piyasaya ekonomisinden bahsediyorlar. Eğer biz de bu 37 trilyon lira

dedikleri kendilerine göre parayı bankaya koysak, bir yılda yüzde 70 faize girer 20 trilyona yakın bir alacağımız söz konusudur. O zaman hükümetin bunu da vermesi lazım. İşte bunlardan söz etmemektedirler.

37 Trilyon veriyorum. Bütçenin üçte ikisini veriyorum sözü, Sayın Müsteşarın "İşçi 41 milyon lira ücret alıyor" sözü ne kadar doğruysa, bu da o kadar ciddidir.

Sonuçta, TÜRK-İŞ üzerine düşeni yapmıştır. Yasaklıların yasaklarının kalkmasında meydanları doldurmuştur.

Bir eski Başbakan, iktidardan düştükten sonra, "TÜRK-İŞ'i dikkate almayanlar, başını sert kayaya vururlar. Biz bunun tecrübesini yaşadık" demiştir.

Şimdi iktidarda olanlar, bu sözden hisse çıkarmalıdır.

Değerli Basın temsilcileri,

Koordinasyon Kurulumuzda durumu değerlendirdik. 10 Ağustos'ta Başkanlar Kurulumuz olağanüstü toplantıya çağınacaktır. 14 Ağustos'ta tüm sendikalarımızın yöneticileri, şube başkanları Ankara'ya çağınacaktır. Olağanüstü Başkanlar Kurulumuzda belirlenecek grev tarihleri genişletilmiş

3- İhaleli işlerde çalışan işçiler ile ilgili olarak aşağıdaki metinler yer alması kabul edilmiştir:

İHALELİ İŞLERDE ÇALIŞAN İŞÇİLER:

İşveren, 3. şahıslara veya firmalara resen veya ihale ve benzeri ve ticari şartlar altında, 88/13168 sayılı Bakanlar Kurulu kararının (1 Milyardan fazla emsallik) uygulanması ile ilgili, mesli kurullarında gerekli çaba ve çalışmaları yapmayı kabul eder.

İşveren, ayrıca 1475 sayılı İş Kanunu'nun 29. maddesi hükümleri çerçevesinde, yukarıdaki fıkra ile ilgili olan işleri alan müteahhit veya taşeronların, çalıştırdıkları işçilere ödemeleri, ücretleri, emsal ödenmediğini denetlemek ve ödenmesi konusunda gerekli olduğu takdirleri alır.

Prof. Dr. Faruk ÇELİK

Başbakan

Prof. Dr. T. İsmail YILMAZ

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

İşveren, ayrıca 1475 sayılı İş Kanunu'nun 29. maddesi hükümleri çerçevesinde, yukarıdaki fıkra ile ilgili olan işleri alan müteahhit veya taşeronların, çalıştırdıkları işçilere ödemeleri, ücretleri, emsal ödenmediğini denetlemek ve ödenmesi konusunda gerekli olduğu takdirleri alır.

ANLAŞMA TUTANAĞI

1993 yılı içinde yürürlük başlangıcı olan toplu iş sözleşmelerinin aşağıdaki esaslar içinde aktedilmeleri kabul edilmiş ve bu tutanak imza altına alınmıştır.

01.01.1993 - 31.12.1993 tarihleri arasında yürürlük başlangıcı olan toplu iş sözleşmelerinde;

I- Doğum Yardımı, toplu iş sözleşmesi süresince 400.000.- TL. olarak ödenecektir.

II- Evlenme Yardımı, toplu iş sözleşmesi süresince 625.000.- TL. olarak ödenecektir.

III- Giyim Yardımı, süresi sona eren toplu iş sözleşmesinde parası yazılı ise, toplu iş sözleşmesi süresince 650.000.- TL./Yıl olarak ödenecektir. Kumcu ve elbise (iş elbisesi dışında) olanlara bu madde uygulanmaz.

IV- Yemek yardımından ayrılmayan işçilere, toplu iş sözleşmesinin birinci yılında 16.000.- TL./Gün, ikinci yılında 20.000.- TL./Gün yemek yardımı ödenecektir.

V- Sosyal Yardım, toplu iş sözleşmesinin birinci yılında 400.000.- TL./Ay, ikinci yılında 500.000.- TL./Ay olarak ödenecektir.

VI- Ücret zammından önce işye-

rinde geçirdiği her hizmet yılı için 8.500.- TL./Ay kıdem zammı uygulanacaktır.

VII- Ücret zammından ve kıdem zammından önce, 4.500.000.- TL./Ay çıplak ücreti bulunan işçilere, 650.000.- TL. ile sınırlı iyileştirme (Örnek: 3.850.000.- TL./Ay ücreti olan işçiye 650.000.- TL., 4.000.000.- TL./Ay ücreti olan işçiye 500.000.- TL. ilave edilecektir.) yapılacaktır.

VIII- Ücret Zammı;

1. Altı Ay Zammı % 37 oranında,
2. Altı Ay Zammı % 28 oranında,
3. Altı Ay Zammı 2. altı ayda gerçekleşen enflasyon oranında,
4. Altı Ay Zammı 3. altı ayda gerçekleşen enflasyon oranında, yapılacaktır.

IX- Toplu işten çıkarma ve iş güvencesi ile ilgili olarak aşağıdaki metnin yer alması kabul edilmiştir.

TOPLU İŞTEN ÇIKARMA VE İŞ GÜVENCESİ:

1- İşletmenin veya işyerinin ekonomik veya teknolojik durumu, işin işyerinin veya işletmenin gerekleri bakımından zorunluluk olmadıkça toplu halde işçi çıkarılamaz.

2- Toplu işçi çıkarmamanın zorunlu olduğu hallerde, işveren durumu taraf işçi sendikasına bildirir. İşveren ve sendika bir araya gelerek işten çıkarma esaslarını, işten çıkarılacak işçi sayısı, işten çıkarma tanzimi ve çıkarılacak işçilerin ünitelere göre dağılımını karara bağlarlar.

3- İşveren 1. fıkra ile sayılan sebepler olmaksızın veya 2. fıkra ile öngörülen bildiride bulunmaksızın toplu işçi çıkardığında işten çıkardığı her işçiye, yasalardan ve toplu iş sözleşmesinden doğan hakları dışında, 7 aylık çıplak ücreti tutarında tazminat ödemeyi kabul ve taahhüt eder.

Ancak, işveren tarafından öncelikle işbu toplu iş sözleşmesinin hükümlerine göre veya yasalardan kabul ettiği haklı bir sebebe dayanarak hizmet akdi feshedilen, disiplin cezası olarak işten çıkarılan, mevsim veya kampanya işlerinde çalışan, emeklilik veya aylıklı aylığına yahut toplanı ödemeye hak kazanan işçilere bu tazminat ödenmez.

4- T.B.M.M.'den iş güvencesi yasası çıktığında bu madde yeniden gözden geçirilir.

X- İhaleli işlerde çalışan işçiler ile ilgili olarak aşağıdaki metnin yer alması kabul edilmiştir.

İHALELİ İŞLERDE ÇALIŞAN İŞÇİLER:

İşveren; 3. şahıslara veya firmalara resen veya ihale ve benzeri şartlarla yapacağı işlerde, 88/13168 sayılı Bakanlar Kurulu kararının (1 Milyardan fazla ve emsallik endekslili) uygulanması ve denetlenmesi konusunda gerekli çaba ve çalışmaları yapmayı kabul eder.

İşveren, ayrıca 1475 sayılı İş Kanunu'nun 29. maddesi hükümleri çerçevesinde, yukarıdaki fıkra ile ilgili olan işleri alan müteahhit veya taşeronların, çalıştırdıkları işçilere ödemeleri, ücretlerini ödenip ödenmediğini denetlemek ve ödenmesi konusunda yasanın öngördüğü tedbirleri alır.

toplantıda teşkilatımızın bilgisi ne sunulacak, Ülkemizin büyük yörelerinden birinde miting düzenlenecektir.

Gerekirse, yüzbinlerin katılımı ile yurdun her köşesinden yürüyüşler başlayacaktır. Bu yürüyüşler sonunda herhalde Başbakanı misafir olacağız.

Grev uygulamaları en geç 25 Ağustos tarihine kadar hayata geçirilecektir."

OLAĞANÜSTÜ BAŞKANLAR KURULU TOPLANTISI

Toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde bir anlaşmaya varılamaması nedeniyle, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu 10 Ağustos'ta olağanüstü toplandı.

TÜRK-İŞ Genel başkanı Bayram Meral, toplantıyı açarken yaptığı konuşmada, hükümetin kamuoyuna yanıltıcı rakamlar verdiğini hatırlattı ve daha sonra şöyle dedi:

"Başkanlar Kurulumuzun olağanüstü toplantısını açıyoruz.

Sayın Basınının da yakından izlediği gibi, bir bölümü 1 Ocak'tan itibaren, bir bölümü 1 Mart'tan itibaren devam eden toplu sözleşme görüşmelerimiz bugüne kadar sonuçlanmadı.

Zaman zaman Sayın Bakanlarla yaptığımız görüşmeler, geçtiğimiz Cuma günü de Sayın Başbakan, Başbakan Yardımcısı ve iki Devlet Bakanı ile yaptığımız toplantıda sonuca gidileceği beklenirken, üzülerek o gün de basına açıklamıştım, beklenmedik bir muameleye maruz kaldık.

O gün Sayın Başbakanımız, müzakerelerin bizim talepleri-miz doğrultusunda sonuçlandırılmayacağını, bundan sonra yapacağı hiçbir şeyin kalmadığını, bizim birinci altı ay için yüzde 40, ikinci altı ay için yüzde 30 teklifimize karşılık, yüzde 35 ve yüzde 28 gibi bir teklifte bulundu, bunun dışında yapacağı bir şey olmadığını, kapıları kapattığını, kendisini ileride tanıyacağımızı ifade etmişlerdir.



Toplu viziteye çıkma eylemi Diyarbakır'da da uygulandı. Resimde SSK, polikliniğinde toplanan işçiler görülüyor.

Tabii ki, bu tavır TÜRK-İŞ'i son derece üzmüştür. Bu konuda düşüncelerimizi Sayın Başsın mensuplarına açıklamıştım.

Bu üzüntümüze ikinci bir üzüntü daha katıldı, bazı köşe yazarları tavır ve düşünceleri ile Sayın Başbakan'a "Aman fazla verme" gibi öneride bulunmalan, TÜRK-İŞ topluluğunu ve işçi sınıfını son derece üzmüştür. Üzmeye devam edecektir. Umuyoruz, bekliyoruz, bu değerli yazarlarımız alınterine, emeğe saygı duyarlar ve bu gibi tahrik edici, yol gösterici kavgaya doğru yönelten bir sahanın yaratılmasına sebep olmazlar.

Değerli arkadaşlarım, dün Sayın Başbakan beni aradı, tabii dünkü basında yer alan açıklamaların da bunda etkisi olduğunu düşünüyorum. Kendisinin, TÜRK-İŞ'e kapıları kapatma gibi bir düşüncesinin olmadığını, her zaman TÜRK-İŞ'e kapısının açık olduğunu, TÜRK-İŞ ile yapacağı her türlü müzakereden mutlu olacağını ve memnun olacağını, görüşmeler her zaman açık olduğunu tarafıma ilettili. Bunu Başkanlar Kurulumuza ve basınıma iletme istiyorum.

Yine dün, bir televizyon kanalımızın Devlet Bakanı Dağ ile kısa da olsa görüşmemizi yayınladı. Bu vesileyle Devlet Bakanı ile ayrıca bir kısa görüşmem oldu. Sayın Devlet Ba-

kan, Sayın Başbakanla da görüşmemin yararlı olacağını söyledi.

Ben de akşam Sayın Başbakanı aradım, kendileri yoktu, not bıraktım, kendileri beni aradı. 10 dakikaya yakın görüşmemiz oldu. Sayın Başbakanımız bir kez daha Türkiye'nin ekonomik durumunu dile getirdi. Sıkıntılar dile getirdi. İşçiye daha çok vermek istediğini, ama elinde olmadığını için veremediğini söyledi. Tabii biz de "Sayın Başbakanım, işçiye vermek istediğinizi, verilen az olduğunu söylüyorsunuz da sonra televizyona çıkıp, işçiyi şikayet edeceğim diyorsunuz. Bunlar birbiriyle tezat olmuyor mu" dedim. Ko-

nuşmamız sırasında daha farklı düşünceler ortaya konuldu. Sayın Başbakanımız belki olumlu bir adım atabileceğini, bunu değerlendirmek istediğini söyledi ve kapısının TÜRK-İŞ'e açık olduğunu bir kez daha vurguladı.

Bunu özellikle söylemek istiyorum. Kendisine de söyledim. Sayın Başbakan işçi ücretleri ile Müsteşarımız Köy Hizmetlerinin adını vererek burada 41 milyon lira işçinin ücret aldığını söyledi. KİT'lerde 41 milyon lira ücret alan işçi olduğunu söyledi. O zaman söyledim, bir kez daha söylüyorum. O genel müdürlükte veya başka bir kamu işyerinde eğer 41 milyon lira ücret alan işçi varsa, TÜRK-İŞ Başkanlığından hemen ayrılmayı huzurunuzda taahhüt ediyorum.

Bu sözlerini kamufle edebilmek için, bir gazetemize şişirilmiş rakamlarla TÜRK-İŞ'in istediği, Hükümetin verdiği ve buna rağmen kabul etmediğimiz bir cetvel çıkarıldı. Ben o konuyla ilgili düşüncemi söyledim, eksik olmasın basınımız da dün buna gereken ilgiyi gösterdi ve yayınladı. Hükümetin "Verdim" dediği bu rakamların iki milyon lira eksikliğine toplu sözleşmeyi imzalamaya hazırız.

Hükümetten bir yanlış bilgi daha aktarıyor basınımıza. Deniyor ki; 400 trilyon lira olan bütçenin 100 trilyonunu

ICFTU - APRO : "32 Milyon işçi ile sizinle dayanışma içindeyiz"

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU'nun Asya ve Pasifik Bölgesel Örgütü APRO Genel Sekreteri Takashi Izumi, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'e gönderdiği mektupta; TÜRK-İŞ'in kamu kesiminde sürdürdüğü toplu sözleşme görüşmeleriyle ilgili olarak kendilerine verilen bilgi için teşekkür ederek "Asya-Pasifik Bölgesinde ICFTU/APRO'nun temsil ettiği 32 milyon işçi ile sizinle dayanışma içinde olduğumuzun bilinmesini rica ederim" dedi.

TÜRK-İŞ'in bu mücadeleden başını çıkacağına inandığını da kaydeden Genel Sekreter Izumi, "Türk Hükümetinin, Türkiye'de en çok işçiyi temsil eden örgütün haklı isteklerine olumsuz bir tavır alması gerçekten acı bir olaydır" dedi.



Başbakanlık'ta Devlet Bakanı Bekir Sami Dağcı ile yapılan toplantı (üstte) ve sözleşme tutanağının imzalanmasını izleyen sendika liderleri...

işçilere veriyoruz. Değerli arkadaşlarım, 1993 yılı bütçesi 397 trilyon lira. Bütçeden ücret alan memur ve işçi sayısı 1 milyon 825 bin. Bütçeden aldıkları pay 142 trilyon. Yani bütçenin yüzde 35'i. Bu oran, vergi dönüşü dikkate alındığında bütçeden alınan pay 90 trilyon. Bu işçi ve memurun payı olup bütçedeki yeri yüzde 22'dir.

İşçi ve memurun bütçeden 1979 senesinde aldığı pay yüzde 35, bugün de yüzde 35'dir. Bir artış yok.

Yine bir konuyu Hükümetimiz açıkladı. "Efendim biz memurdan kestik, işçiden de kesiyoruz. Köylüye, işsize, dar gelirli kitleye bunu aktaracağım" diyor.

Bu pek inandırıcı değil, bu-

güne kadar da olmadı. Şu anda Devletin iç borcu 250 trilyon. Dış borcu 56 milyar Dolar. Devlet bize vermek istemediği parayı yaparsa yaparsa bu borçların faizlerinden kullanabilir. Yatırıma dönüştürüleceğinden ciddi kuşkularımız vardır.

Hükümetimiz bir konuyu daha gözden uzak tutmasın. Eğer bütçenin düzeltilmesini istiyorsa, sıkıntıların aza indirilmesini istiyorsa, vergi kaçırıcıların önüne geçmesi lazım. Bugün sermaye kesimi yüzde 15, işçi kesimi yüzde 35 vergi vermektedir. Bu adaletsizlik de ortadan kaldırılmalıdır.

Sayın Basın mensupları,

Muhterem arkadaşlarım,

Sayın Başbakan bizi aramasaydı, TÜRK-İŞ'e karşı son

düşüncelerini açıklamasaydı konuşma üslubum ve yaptığım hazırlık başka türlü olacaktı. Sayın Başbakanımızın sorunu olumlu yöne götürmek istediğini, TÜRK-İŞ'in hükmi şahsiyetine her zaman saygı duyduğunu, konuşmaların yanlış değerlendirildiğini ve yanlış anlamaya yol açabileceğini söylediği için, biz de olumlu bir gelişmeyi engellemek düşüncesindeyiz. Bu, temsil ettiğimiz kitlenin hak ve menfaatlerinden feragat etmek demek değildir.

TÜRK-İŞ, 41 yıllık onurlu mazisinde daima sorun yaratma yerine sorunları çözme yollarını aramıştır. Çünkü TÜRK-İŞ, yalnız temsil ettiği toplumu değil, memurunu, emeklisini, yetimini ve kısaca dar ve sabit gelirli kesimlerin haklarını savunmuştur ve bundan sonra da savunmaya devam edecektir.

Bu Başkanlar Kurulumuzun olağanüstü toplantısında alınacak kararlar elbette hayata geçirilecektir. TÜRK-İŞ, Yönetimiyle, Başkanlar Kurulu ile genel kurulu ile almış olduğu kararları uygulamaya koymuş bir kuruluştur. Bundan sonra da alınan kararları hayata geçirmeye devam edecektir.

Şu anda sendikalarımızın bir bölümü grev kararlarını almış ve TÜRK-İŞ'e bildirmiştir. Bir veya iki sendikamız da bugün veya yarın grev kararlarını alacaktır. 400 bin kişiye yakın işçimiz greve hazırdır.

Kamu Koordinasyon Kurulumuzun bir önerisi olmuştu. Bütün merkez sendikalarımızın yöneticilerinin, profesyonel sendika şube yöneticilerimizin katılacağı genişletilmiş bir toplantı yapılması görüşü benimsenmişti, bunu da Başkanlar Kurulumuzda değerlendireceğiz.

Sayın Başbakanımızın bize ilettiği durumu da değerlendireceğiz. Bu değerlendirmeler sonucu, alınacak kararlar harfiyen hayata geçirilecektir.

Sayın Başbakanımızın atacağı adımın ne olacağı konusunda Başkanlar Kurulumuzca

değerlendirilecek yeni bilgiler ve gelişmeler sayesinde alacağımız kararlar hayata geçilecektir.

TÜRK-İŞ tarihinde böyle çok zor dönemlere muhatap olmuştur. Ama bu dönemde farklı bir yapı vardır. Enflasyonun yıl sonuna kadar yüzde 100'lere varması beklenen bir dönemde talep ettiğimiz zamanların yeterli olmadığını biz de biliyoruz. Zaman zaman Sayın Başbakan da söylemektedir.

Çok hassas bir dönem yaşamaktayız. Terör olayları hepimizi düşündürmektedir. Ne olursa olsun, akan kan bizim evlatlarımızın kanıdır, umuyoruz bu anlamsız insanların birbirini öldürmelerine son verilir, bundan hepimiz mutlu oluruz.

TÜRK-İŞ bunların hepsini düşünen ve bu düşünce istikametinde kararlar alacak bir kuruluştur. Bugün de bunları düşüneceğiz ve sonuçta Başkanlar Kurulumuzun alacağı kararlar uygulamaya konulacaktır."

OLAĞANÜSTÜ BAŞKANLAR KURULU KARARI: 25 AĞUSTOS'TA 400 BİN İŞÇİ GREVE BAŞLIYOR

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, olağanüstü toplantısında, kamu kesiminde bitirilemeyen toplu sözleşmeler nedeniyle 400 bin işçinin 25 Ağustos'ta greve çıkmasını kararlaştırdı.

Başkanlar Kurulunun kararlarını basına açıklayan Genel Başkan Bayram Meral, enflasyonun bugün yüzde 71.1 olduğunu, yıl sonuna kadar bunun yüzde 100'lere ulaşabileceğini hatırlatarak, şunları söyledi:

Sayın Başbakanın sorunun çözümünü için bir adım daha atacağını söylemesini de dikkate alan Başkanlar Kurulumuz, işçi ücretlerinin yükselmesiyle işçinin eline daha çok para geçmeyeceği ve vergi diliminin artması ile bugün yüzde 35'lerde olan kesinti yüzde 45'lere çıkacağı gerçeğini de gözönünde bulundurarak

şu kararları almıştır.

1- Bu ayın 14'ünde merkez yönetim kurulu üyeleri ve şube başkanlarının katılımı ile Selim Sırt Tarcan Spor Salonunda bir toplantı yapılacaktır. Salon tutulmuştur.

2- Ayın 25'inde 400 bin civarında işçi greve çıkacaktır. Grev yasağı kapsamında olan diğer arkadaşlarımız üretimden gelen gücünü kullanarak greve çıkan arkadaşlarımıza destek olacaktır.

Grevler başladıktan sonra, Türkiye'nin her tarafından gelecek işçilerle geniş katımlı

Bayram Meral, emekliler ve memurlarla ilgili kuruluşlara her zamandestek olmaya hazır olduklarını da sözlerine ekleyerek, alınan kararların hayırlı olmasını diledi.

BAŞBAKANIN ÇAĞRI İHTİMALİ

Bayram Meral, alınan kararları açıklarken, Genel Mali Sekreter Enver Toçoğlu'nun bir telefon aldığını ve Başbakanın yarın TÜRK-İŞ Koordinasyon Kurulunu toplantıya çağırma



Sözleşme tutanağının imzalanmasından önce Devlet Bakanı Bekir Sami Dağcı konuşurken...

bir açık hava toplantısı yapılması kararlaştırılmıştır.

Bunlar da sonuç vermez ve toplu sözleşmeler bitmezse, greve çıkan arkadaşlarımız Ankara'ya yürüyerek Sayın Başbakanımızın çarısını içmeye geleceklerdir.

Başkanlar Kurulunun bu kararları alması, bizim de kapılan kapatığımız anlamına gelmemektedir. TÜRK-İŞ, sorunu çözmek için her zaman görüşmelere açıktır.

Her zaman söylüyorum, TÜRK-İŞ yalnız temsil ettiği kesimin değil, memur, emekli, dul, yetim, köylü, küçük esnaf gibi dar ve sabit gelirli kesimlerin de sorunlarını kendi sorun olarak kabul etmektedir."

ihtimalinin bulunduğunu söyledi.

Bazı memur sendikalarının çiçek getirerek katıldığı toplantıda, basın sorularını da yanıtlayan Meral, edinilen bilgilere göre şu anda Başbakanın bir adım daha atılmasıyla ücretlerin ilk altı ayındaki artışına bir puan, işten çıkarmalarda tazminat miktarının da bir ay artırılması olarak anlaşıldığını, bunun da kabul edilemez olduğunu söyledi.

ÇİLLERİN TV KONUŞMASI

Başbakan Tansu Çiller, 10 Ağustos akşamı, tüm televizyonlardan, "ulusa sesleniş" adı

altında bir konuşma yaparak, halkın kendisi olan işçiyi halka şikayet etti!

4,5 sayfalık metinden okuduğu konuşmasının ardında, gazeteleri arayan vatandaşlar, "İşçiye zam verirken halka soran Başbakan, zamları yaparken niye halka danışmı-

yor", "Güçlüklerin üstesinden gelebilmek için fedakarlığı biraz da üst gelir gruplarından beklemek gerekmez mi?" diye tepkilerini dile getirdiler.

Başbakan Çillerin televizyon konuşması, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in sert tepkisi ile karşılandı.

"TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in Başbakan Çiller'in televizyon konuşmasından cevabı diğer sütunlarımızda"

Aynı akşam Başbakanlıkta uzun süren toplantı yapıldı ve anlaşma sağlandı.

...VE ANLAŞMA OLDU



600 bin kamu işçisi için imzalanan sözleşme tutanağı töreninde TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral konuşurken...

600 bin kamu işçisini ilgilendiren toplu sözleşme görüşmeleri, 11 Ağustos akşamı Başbakanlıkta yapılan toplantıda olumlu sonuçlandı.

Hükümetle TÜRK-İŞ arasında kopma noktasına gelen görüşmeler, Başbakanın TÜRK-İŞ yöneticilerini toplantıya çağırması ile yeniden başladı. Yaklaşık iki saat devam eden görüşmelerden sonra anlaşmaya varıldı.

Başbakan Tansu Çiller ile TÜRK-İŞ koordinasyon kurulu üyeleri arasında yapılan görüşmede son rötuşlar yapılarak 600 bin işçiyi ilgilendiren sözleşme tutanağı imzalandı. Toplu sözleşmeyle, 4 milyon 500 bin liranın altındaki ücretlere, bu rakamı aşmamak kaydıyla 650 bin liralık

bir iyileştirme yapıldı. Ücret zamları ise, birinci 6 ay için yüzde 37, ikinci 6 ay için yüzde 28 olarak hükme bağlandı. İkinci yılda ise ücretlere 6'şar aylık dönemler itibarıyla gerçekleşen enflasyon nisbetinde ücret zammı yapılması öngörüldü.

Daha önce varılan mutabakatla; sosyal yardımları birinci yıl için 400 bin, ikinci yıl için 500 bin, doğum yardımı 400 bin, evlenme yardımı 625 bin, giyim yardımı 650 bin, yemek yardımı birinci yıl 16 bin ikinci yıl 20 bin lira ve kıdem zammı da geriye dönük her hizmet yılı için 8 bin 500 lira olarak tespit edilmişti. Ayrıca, işletmelerin taşeronlara verdikleri işlerde çalıştırılan işçileri korumak amacıyla, keşif be-

deli 1 milyar liranın üzerinde olan ihalelerde, taşeron işçilerinin de toplu iş sözleşmesi hükümlerinden yararlanma konusunda da anlaşmaya varılmıştı.

Görüşmelerde, ücretle birlikte müzakere edilen haksız fesih tazminatı da 7 maaş olarak hüküm altına alındı. Buna göre, toplu işten çıkarılmalarda işveren konuyu işçi sendikasıyla müzakere edecek ve çıkarılacak işçi miktarı ile çıkarma usulü birlikte tespit edilecek. Buna uyulmaması ve haksız işçi çıkarılması durumunda, her işçiye 7 aylık çıplak ücret tutarınca tazminat ödenecek.

Toplu sözleşmenin imzası sırasında Başbakan Tansu Çiller, uzlaşmanın demokrasi açısından önemine işaret etti. Çiller, Mart ayından beri Türkiye'de yaşanan olayların, demokrasinin kurumlarıyla birlikte yerleştiğini gösterdiğini kaydederek, TÜRK-İŞ ile Hükümet arasında varılan uzlaşmanın da demokrasinin bir göstergesi olduğunu söyledi.

Başbakan Çiller, anlaşmadan memnuniyetini de dile getirerek, devletin bütçe açığı ve borcunun azaltılması gerektiğini, yapılacak özelleştirme ile gelirlerin artınacağını, devletin harcamalarının azaltılacağını ve yeni yatırımlarla işsizliğin düşürüleceğini sözlerine ekledi.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü de, emeğin hakkını veren bir uzlaşmaya vardıklarını inandığını söyledi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ile anlaşmaya ilişkin görüşlerini açıklarken, "Belki ekonomik açıdan istediğimiz seviyeye yakalayamadık. Ama ülkenin ve çalışanların huzuru bakımından olumlu bir sonuca ulaştık. Sayın Başbakan'ın, yapacağını söylediği olumlu projeler için bizden beklediği özveriye de yerine getirdiğimizi sanıyorum" şeklinde konuştu.

SÖZLEŞMELER İMZALANIYOR

Sağlık-İş, Tarım-İş, Şeker-İş, T. Harb-İş, Tek Gıda-İş, Ağaç-İş toplu sözleşmeleri imzalandı.

Kamu kesiminde çalışan yaklaşık 600 bin işçi için TÜRK-İŞ ile Hükümet arasında varılan anlaşmadan sonra, toplu iş sözleşmelerinin imzalanmasına Ağustos ayı sonlarında başladı.

SAĞLIK-İŞ

İlk sözleşme, Sağlık-İş Sendikası ile, üyesi 2.500 işçi için Sağlık Bakanlığı arasında imzalandı.

İmza töreninde, Devlet Bakanı Bekir Sami Dağ, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Enver Toçoğlu ve Sağlık-İş Sendikası yöneticileri hazır bulundu.

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Toçoğlu imza töreninde yaptığı konuşmada, 1993 kamu sözleşmelerinin, hedeflenen noktaya yakın olarak bitirildiğini söyledi. Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu da işçi ücretlerindeki artışın yüzde 112'yi bulduğunu belirtti.

TARIM-İŞ

Tarım-İş Sendikasının Tigem ve İl Müdürlüklerinde çalışan toplam 25.600 işçi adına imzalanan toplu iş sözleşmesi töreninde Devlet Bakanları Necmettin Cevheri, Bekir Sami Dağ, Tarım Bakanı Refaeddin Şahin, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Enver Toçoğlu ile sendika yöneticileri hazır bulundu.

Devlet Bakanı Cevheri, bu yıl 290 ton buğday ürettiğini ve bu üretimi sağlayan tarım işçilerine teşekkür etti.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri ve Tarım-İş Sendikası Genel Başkanı Sabri Özdeş ise, "1993'teki üretimimiz rekor seviyeye ulaştı. Sendika olarak amacımız ülkede huzurun sağlanmasıdır" dedi.

ŞEKER-İŞ

Şeker-İş Sendikası ile Türkiye Şeker Sanayii İşverenleri Sendikası arasındaki toplu iş sözleşmesinden 35.911 işçi yararlandı.

İmza töreninde TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Devlet Bakanı Bekir Sami Dağ ile Sanayi Bakanı Tahir Köse ve Sendika Yönetim



Tarım-İş Sözleşmesi imza töreni...



Şeker-İş Sendikasının imza töreni...

Kurulu üyeleri hazır bulundu.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, isteklerine yakın bir sonuç çıktıklarını söyledi ve "Burada savaşıarak değil, gülererek toplu sözleşme imzalıyoruz" dedi.

Şeker-İş Genel Başkanı Hikmet Alcan ise, "Parasal bakımdan işçileri rahatlatacak bir sözleşme imzalandı" dedi.

T. HARB-İŞ

Türk Harb-İş Sendikasının, Milli Savunma, İçişleri Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında çalışan 37 bin işçi adına toplu iş sözleşmesi imzalandı.

Törene, Milli Savunma Bakanı Nevzat Ayaz ve Devlet Bakanı Bekir Sami Dağ ile, TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve T. Harb-İş Sendikası yöneticileri katıldı.

TEK GIDA-İŞ

Tek Gıda-İş'in Çay-Kur ve Tekel Genel Müdürlüğünde çalışan yaklaşık 90 bin üyesini kapsayan toplu iş sözleşmesi de imzalandı.

Devlet Bakanları Bekir Sami Dağ ile Nafiz Kurt'unda katıldığı imza töreninde konuşan Tek Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı Orhan Baltacı, toplu sözleşme ile devletin verebileceği en iyi ücretin alındığını söyledi.

AĞAÇ-İŞ

Ağaç-İş Sendikasının Orman Bakanlığında çalışan işçilerle ilgili toplu sözleşmesi imzalandı.

İmza töreninde Orman Bakanı Hasan Ekinci ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral de hazır bulundu.

Özelleştirmeye anayasal engel

PROF. ALDIKAÇTI

Anayasa'nın 47. maddesinde her özelleştirme için ayrı bir kanun gerektiği belirtilmiştir.

PROF. AYBAY

Bireyler 'ucuz ve kaliteli hizmet kalmadı' diye özelleştirmeye karşı dava açılabilmelidir.

PROF. AZRAK

Özelleştirme yetkisi Meclisindir. Kanunla kurulan KİT'ler kanunla tasfiye edilebilirler.

PROF. SAVCI

Kamun hükmünde kararname veya genel bir yasayla yapılan özelleştirme anayasaya aykındır.

Anayasa ve idari hukuku uzmanlarının, Anayasa'nın 47. maddesine aykırı olduğunu savunduğu özelleştirmeye karşı vatandaşların da bireysel dava açma hakları bulunduğu belirtildi. Hukukçular, özelleştirmenin anayasaya aykırı olmasının yanı sıra, hükümetlerin ilke olarak KİT'leri satma yetkisi bulunmadığını da vurguluyorlar. Özelleştirmedeki anayasal ve hukuksal sorunların tartışılması, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tarafından düzenlenen semine nere bir bildiri sunan Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Kürsüsü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yıldırım Uler'in tezleriyle yeniden alevlendi. Prof. Uler, KİT'lerin tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ortak malı olduğunu, kamu malı niteliğindeki bu kurumların satılabilmesi yönünde Türk Hukuk sisteminde hiçbir yasal dayanağın bulunmadığını belirtiyor. Özelleştirme tartışması, "kamu hizmeti" ve "kamu malı" kavramlarından başlıyor. Prof. Aydın Aybay, hükümetlerin özelleştirmeye

yetkisi olmadığını savunurken şu görüşleri ileri sürüyor: "Önce satışı kimin yapacağına bakalım. Bir malı kim satabilir? Onun sahibi veya sahibinin vekalet verdiği vekili. KİT'ler kimin malı? Türkiye Cumhuriyeti tüzel kişiliğinin. Bu durumda hükümet Türkiye Cumhuriyeti tüzel kişiliğinin mallarını elden çıkarabilecek yetkiye sahip değil. Nasıl olabilir? Bence iki yolla. Birincisi, hükümeti oluşturan siyasi parti, seçimlerden önce özelleştirme yapacağım diye geniş kapsamlı bir kavramla değil, 'ben PTT'yi satacağım', 'ben TEK'i satacağım', 'ben şu KİT'i satacağım' diye tek tek açıklama yapacak, üstelik bunu nasıl yapacaklarını, koşullarını tek tek anlatacak. Bunu anlattıktan sonra seçimi kazanırsa o durumda hükümet yetki kazanır. Yetkisini seçimle halktan almıştır. Buna kimse bir şey diyemez. İkinci durum, yasa çıkarılması durumudur. Yani, bu iş yasa yapmaya tek yetkili olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin işidir. Üstelik, genel bir yasayla olmayacağı

caktır bu iş. Özelleştirilecek her kuruluş için ayrı bir yasa çıkarılmak zorundadır. Oysa şimdi ortada kıyırık bir yasa içinde geçen bir maddeden başka bir şey yok."

VATANDAŞIN DAVA AÇMA HAKKI

Prof. Aybay, hükümetin özelleştirdiği KİT'lerle ilgili olarak vatandaşların bireysel olarak dava açma hakları bulunduğunu belirtirken kamu hizmetinin ihlali kavramını kullanıyor. Prof. Aybay'ın bu konudaki açıklaması şöyle:

"Kamu hizmeti kamu mallarından elde edilir. Diyelim ki hükümet Taksim Alanı'nı sattı. Siz nasıl oradan yararlanamadığınızı ileri sürerek dava açabilirsiniz, SEK özelleştirildiğinde de ucuz ve kaliteli süt içememekten doğan kamu hizmetinden mahrum kaldığınızı belirterek bireysel dava açma hakkınız olması gerekir."

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim

üyesi Ali Ülkü Azrak, hükümetin özelleştirme yetkisi konusundaki görüşünü, "Bu konudaki yetki TBMM'nindir, hükümetin değil" diyerek özetliyor ve konuyu şöyle açıklıyor:

"Hukukta temel prensiptir. Bir işlemi neyle yaparsanız tersini de onunla yaparsanız tersini de onunla yapmak zorundasınız. Kamu İktisadi Teşekkülleri'nin tümü kanunla kurulmuşlardır. Hepsinin bir kuruluş yasası vardır. Öyleyse bunlar, ancak kanunla tasfiye edilebilir veya satılabilir, yani özelleştirilebilir. Oysa kanun hükmünde kararname ile veya bir koordinasyon kurulu kararıyla özelleştiriyorlar. Örneğin, bir Sümerbank Kuruluş Kanunu varsa, ki vardır, tüm KİT'lerin kuruluş kanunu vardır, özelleştirme, ancak bir Sümerbank satış kanunu veya özelleştirme kanunu ile yapılabilir. Ama genel bir kanunla yapılamaz. Şimdi bir yol olarak önce Yetki Kanunu çıkarıyorlar ve buna da-

yanarak kanun hükmünde kararnamelerle özelleştirme yapıyorlar. Bu çok tehlikeli bir yol. Yetki yasası'na dayanılarak çıkardıkları kanun hükmünde kararnamelerin bir yıl içinde TBMM'ne sunulması ve kanunlaşması gerekir. Peki, ya kanunlaşmazsa. Ya TBMM bu KHK'yi beğenmeyip yasalastırmazsa? Bu durumda satılan KİT'i geri almak zorunda kalırlar."

Prof. Ali Ülkü Azrak, özelleştirmenin anayasaya aykırılığının. 82 Anayasası'nın 47. maddenin devletleştirmede her ayrı kuruluş veya işlem için ayrı bir kanun çıkarılması gerektiğini emrettiğini söyledi. Prof. Azrak, "Hukuktaki 'aksine işlem' kuralına göre devletleştirmenin aksi olan özelleştirme için de durumun aynı olması gerekiyor" dedi.

Özelleştirmenin anayasasının 47. maddesine aykırılığını ilk kez dile getiren hukukçu, 1982 Anayasa Komisyonu Başkanı Prof. Dr. Orhan Aldıkaçtı olmuştur. Prof. Al-

dıkaçtı, hukuktaki "aksine işlem kuralına" göre anayasasının 47. maddesinin her özelleştirme işleminin ayrı bir kanunla yapılması gerektiğini ortaya koyduğunu söylemiş, özelleştirmelerin genel bir kanun ve kanun hükmünde kararnamelerle yapılmasının anayasaya aykırılığını vurgulamıştı.

YÖNTEM YANLIŞLIĞI

Anayasa Hukuku Profesörü Bahri Savcı da 82 Anayasası'nın 47. maddesinin eski deyimle "mefhum-u muhalifi"nin, yani aksine işleminin özelleştirmede geçerli olduğunu belirtiyor. Hükümetlerin özelleştirmede izlediği kanun hükmünde kararname veya genel bir yasa yönteminin, anayasasının 47. maddesiyle çeliştiğini de bildiren Prof. Savcı, bu yöntemlerin idareye kolaylık verdiğini, ancak doğru olmadığını vurguluyor.

Genel Maden-İş Yönetim Kurulu açıklaması :

"Hedefleri Zonguldak değil Türkiye"

Genel Maden-İş Yönetim Kurulu, özelleştirme ile ilgili olarak yayınladığı bildiride şu görüşlere yer verdi:

"ASIL HEDEFLERİ ZONGULDAK DEĞİL TÜRKİYE"

"Amaç: KİT'lere saldırıp, özelleştirme, satma, kapatma, ülkemizi uluslararası tekelci sermayeye peşkeş çekmek önündeki en büyük engeli, mücadeleci maden işçilerini ve Zonguldak halkını aşabilmektir. Sonra sıra Demirçelikler, TEK, PTT ve diğerlerine gelecek, halkın yarattı-

ğı ülkemizin bağımsızlığının, geleceğinin teminatı olan varlıklarımız peşkeş çekilecektir. Bize, Zonguldak'a yönelen saldırının özünde bu zamanlama vardır.

Kimse; Zonguldak tek taş-kömürü kaynağımız, başka koklaşabilir kömür yok. Kok olmadan demirçelik üretmeyiz. Bugün dışardan alabiliriz ama yarım dünyanın ne olacağı belirsiz. Gelişmiş ülkeler bile üretimden vazgeçmiyor. Demirçelik üretimi durursa bütün sanayi durur. Birlerine el avuç açmak zorunda

kalınız. Yarım başka ödünler isterler. Dövizleri nasıl kazandığınızı unutmayalım. Gelin bu kurumu sağlıklı çalışır duruma getirelim. Üretimi artırmanın, verimi artırmanın önlemlerini alalım. Kapatmaya gidecek davranışlardan vazgeçelim. Kapatırsak yeniden üretime açacak kaynakları bulamayız. Çimento fabrikalarına, elektrik santrallerine, evlerimize ve diğer sanayiye kömür bulamayız. Ulusal çıkarlar bir kenara bırakılıyor. Milli servet toprağa gömülüyor"

**TÜRK-İŞ Genel
Başkanı BAYRAM
MERAL "Sosyal
Demokrat Politika"
dergisinin
özeleştirme ile
ilgili sorularına şu
yanıtları vermiştir**

"ÖZELLEŞTİRME İŞÇİ SINIFINA SALDIRININ BİR PARÇASIDIR"

(1) Türkiye'de özeleştirme niçin gündeme geldi? Ayrıca, gerekli mi?

B. MERAL: Türkiye'de kamu sektörü, özellikle 1929 ekonomik bunalımının ardından, özel sektörün ülkeyi endüstrileştirmede yetersiz kalması üzerine geliştirildi. İktisadi devlet teşekkülleri Türkiye'de endüstrinin gelişmesine çeşitli açılardan büyük katkılarda bulundu. Ülkemizin endüstriyel altyapısını bu kuruluşlar aracılığıyla devlet inşa etti. 1950'li yıllardan itibaren devletin bu görevlerini özel sektöre devretmesini isteyenler çıkmaya başladı. Fakat ne sermayedar sınıf, ne de siyasal iktidarlara, kamu kurum ve kuruluşlarının özel sektöre devredilmesine yanaşmadılar. Kamu kuruluşları, bir taraftan sermaye, diğer taraftan hükümetler tarafından kullanıldı. Birçok işveren, kamu kuruluşlarından çeşitli ilişkilerle ucuza aldığı malları serbest piyasada pahalı satarak sermaye biriktirdi. İktidardaki partiler, kendi yandaşlarını bu kuruluşlara doldurarak, hem partilerine destek sağladılar, hem de parti içinde etkilerini artırdılar. Diğer bir deyişle, kamu iktisadi teşebbüsleri, sermayenin ve siyasal iktidarlara çıkarları doğrultusunda kötü bir biçimde kullanıldı, zorla zarar ettirildi. Günümüzdeki biçimiyle özeleştirme ise, uluslararası sermayenin beyni ve sözcüsü konumundaki Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası tarafından dayatılan yapısal uyum programları veya istikrar programları çerçevesinde gündeme geldi. Özeleştirme, yalnızca kamu iktisadi teşebbüslerinin satılması değildir. Özeleştirme, herşeyden önce, sosyal devlet anlayışının ortadan kaldırılmasıdır. Sermaye, tüm dünyada, işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin onyıllar süren mücadelesiyle elde

edilen sosyal devlet kazanımını ortadan kaldırmak için yoğun bir saldırı başlatmıştır. Günümüzdeki biçimiyle özeleştirme, bu saldırının bir parçasıdır. Bizler, Türkiye'deki kamu iktisadi teşebbüslerinin bugünkü işleyiş biçiminden memnun değiliz. Ancak yapılan hataların nedeni, işyerlerindeki işçiler veya halkımızın büyük çoğunluğu değildir. Hataların nedeni; KİTlerin sermayedar sınıfın çıkarları doğrultusunda kullanılmasıdır, siyasal partiler tarafından bir arpalık olarak değerlendirilmesidir. Bu yanlış uygulamalara son verilmelidir.

Özeleştirme ile siyasal alandaki güç ve etkinlik engellenecektir.

(2) Özeleştirmenin işçi sınıfı üzerindeki etkileri nelerdir?

B. MERAL: Kamu kesimi işyerlerinde işçi hak ve özgürlüklerine ve işçi sağlığı konusundaki düzenlemelere genellikle saygı gösterilmektedir. İşçi üzerinde çok yoğun baskılar genellikle yoktur. Özeleştirmeyle birlikte, "fazla" olduğu iddiasıyla işçi çıkarılması yoluna gidilmektedir. Özeleştirilen işyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin azaldığı bilinmektedir. Ayrıca, temel sendikal hak ve özgürlüklerini kullanma konusunda da daha fazla sorunla karşılaşmaktadır. Kamu kesimindeki işçiler, işveren karşısında üretimden gelen güçlerinin yanı sıra, siyasal alandaki güçlerini de kullanabilmektedir. Buna bağlı olarak da, parlamenter demokrasinin işlediği dönemlerde, kamu kesimi işyerlerinde işçinin gücü daha fazladır. Özeleştirmeyle

birlikte, siyasal alandaki güç ve etkinliğin toplu sözleşmelere yansımaları da engellenmelidir.

Parti-içi hesaplarda KİT'ler kullanılmıştır.

(3) KİT'lerin bu hale gelmelerinin sebepleri nelerdir? KİT'ler kurtarılabilir mi? Nasıl?

B. MERAL: Daha önce de belirttiğim gibi, KİT'lerin bugünkü durumundan sermayedar sınıf ve siyasal iktidarlar sorumludur. KİT'ler zarar etmemiştir. Zarar ettirilmişlerdir. KİT'ler bu ülkenin endüstriyel altyapısını inşa etmiştir. Nitelikli insangücünü yetiştirmiştir. Sermayenin teşvikinde, köylüye çeşitli sübvansiyonların sağlanmasında KİT'ler kullanılmıştır. Siyasi partiler, parti-içi hesaplarda ve halkın desteğini sağlama KİT'leri kullanmışlardır. KİT'lerin zararının ana nedeni budur. KİT'lerin bir bölümünün kuruluş yeri ve kullanılan teknolojinin seçiminde de bu faktörler etkili olmuş olabilir. Biz, KİT'lerin durumunun demokratik ve özgür bir ortamda tartışılmasını, kamuoyundan hiçbir şeyin gizlenmesini talep ediyoruz. KİT'ler, sorunlarını yaratan etkilerden kurtarılsa, sorunların üstesinden gelecektir.

KİT'ler peşkeş çekilecekse biz buna izin vermeyiz.

(4) Özelleştirme devam ederse tutumunuz ne olacaktır?

B. MERAL: Bizim için ön planda olan, ülkemizin ve halkımızın çıkarlarıdır. Eğer, ülkemizin ve halkımızın çıkarlarının, bazı KİT'lerin özelleştirilmesini veya kapatılmasını gerektirdiği konusunda bir mutabakat sağlanırsa, buralarda çalışan işçi ve memurların zarar görmemesi ve bu süreçte TÜRK-İŞ'in aktif olarak katılması koşuluyla, özelleştirmeyi görüşebiliriz. Ancak eğer borç ödemek için, bütçe açıklarını kapatmak için, sermayeyi daha da zengin etmek için bizim ödediğimiz vergilerle kurulan KİT'ler sermayedarlara ve özellikle de yabancı sermayeye peşkeş çekilecekse, biz buna izin vermeyiz. Ayrıca, Anayasada bile yer alan sosyal devlet anlayışını da savunmaya ve uygulamaya çalışmaya devam edeceğiz.

(5) İmzalanan toplu iş sözleşmeleri konusunda TÜRK-İŞ'in genel düşünceleri nelerdir?

B. MERAL: Bu dönem kamu kesimi toplu sözleşme görüşmeleri 540 bin dolayında işçiyi kapsıyordu. Görüşmeler, elimizde olmayan nedenlerle, beklediğimizden uzun sürdü. Toplu sözleşmelerine, ilk defa, toplu işten çıkarmalarda sendikalarla görüşülmesi ve geçerli bir nedene dayanmayan çıkışlarda 7 aylık ücreti tutarında ek tazminat ödenmesi konusunda bir hüküm koyduk. Kamu işlerinde ihale yoluyla müteahhitlere ve taşeronlara iş verilmesi durumunda bu işverenlerin işyerlerinde çalışan işçilerin de asıl işyerindeki toplu sözleşmeden yararlanmasını sağlayacak bir düzenleme getirdik. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 94 sayılı Sözleşmesi ve bu konuyla ilgili Bakanlar Kurulu kararının uygulanmasının önündeki fiili engelleri büyük ölçüde kaldırdık. Düşük ücretli işçiler için 650 bin lirayı bulan bir iyileştirme sağladık. Ücret zamları ise istediğimiz düzeyde olmadı. Ancak, Sayın Başbakan'ın, işsizler, memurlar, emekliler, esnaf-sanatkar ve köylülere yaptığı vadelerin yerine getirilmesi koşuluyla, sendikacı işçiler olarak özveride bulunmayı kabul ettik. Bundan sonra da bu vadenin peşinde olacağız. TÜRK-İŞ olarak, ülkemizde işçi sınıfının temsilcisi olduğumuz gibi, diğer çalışanların hak ve çıkarlarının korunmasında üzerimize düşen görevleri yerine getirdik ve getirmeye hazırız.

Sorumluluklarımızı meşru ve demokratik yollardan yerine getireceğiz.

(6) Özelleştirme konusunda genel görüşleriniz nelerdir?

B. MERAL: TÜRK-İŞ'in bu konudaki görüşlerini, Başkanlar Kurulumuzun 9 Temmuz 1993 tarihli bildirisinde yer almaktadır. Biz sosyal devlet anlayışını savunuyoruz. Sendikalara, işçi sınıfına, tüm çalışanlara, halkımıza ve ülkemize zarar verecek, ülkemizin önemli sorunlarla karşı karşıya bulunduğu ve birlik ve beraberliğe her zamankinden fazla ihtiyaç duyduğumuz bir dönemde yeni bir huzursuzluk kaynağı oluşturacak bir özelleştirme girişimi karşısında, sorumluluklarımızı meşru ve demokratik yollardan yerine getireceğiz.

DİSK YAĞMASI

"Barajı" aşabilmek için imam armatör gösterildi

- **Dok Gemi-İş Sendikası, Çalışma Bakanlığının yanlış tutumu sebebiyle işkollarında yeni kurulan Disk'e bağlı Limter-İş Sendikasının yüzde 10 barajını "naylon üyelerle" aştığını açıkladı**

Dok Gemi-İş Sendikası Genel Başkanı Nazım Tur, işkollarında yeni kurulan Disk'e bağlı Limter-İş Sendikasının Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından "kollanarak" yüzde 10 yağmasından bu sendikaya da bir pay verildiğini açıkladı.

Dok Gemi-İş Sendikası Genel Başkanı Nazım Tur, 17 Temmuz 1993 tarihli Resmi Gazetede Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının işkolları istatistiklerinin yayınlandığını, ancak istatistiklerde Disk'e bağlı sendikaların "gerekli üye sayısına sahip olmadıkları halde" yüzde 10 barajını aşmış gibi gösterildiğini söyledi.

Tur, gemi işkolunda kurulan Limter-İş sendikasının, yapılan mahkeme tespitlerine göre, Hulusi Avnal işyerinde 114 üye gösterirken, bu şahsa ait herhangi bir işyeri olmadığını ve bu şahsın da Şişli Nimet Abla Camiinde imamlık yaptığını açıkladı.

Dok Gemi-İş Sendikası'nın bu konudaki açıklaması şöyle:

"17 Temmuz 1993 günlü 21640 sayılı Resmi Gazetede ilan edilen işkolu istatistiği ile Disk'e bağlı sendikaların bir çoğunun % 10 barajını aştığı görülmüştür. TÜRK-İŞ ve bağlı sendikalar Disk'e bağlı sendikaların hayali üyelerle % 10 barajının aşıldığını öne sürerek, Ankara İş Mahkemelerinde dava açmışlardır.

17.1.1993 tarihli 21468 sayılı Resmi Gazete ile ilan edilen Çalışma Bakanlığı istatistiğinde, 14 No.lu gemi işkolunda, Diske bağlı Limter-İş Sendikası 19 üye gösterirken Temmuz 1993 istatistiğinde 1157 üyesi ilan edilen Limter-İş % 12,35 ile barajı aşmıştır.

Bakanlık istatistik sonuçlarına itiraz eden TÜRK-İŞ'e bağlı T. Dok Gemi-İş Sendikası, dedektif gibi

çalışarak, bakanlıkça ilan edilen istatistik sonuçları araştırmış, Limter-İş Sendikasının, üye kayıt ettiğini bakanlıkça bildirdiği işyerlerinde Kartal İş Mahkemesine tesbit ettirmiştir.

Yapılan mahkeme tesbitine göre;

1- Deniz Endüstrisi A.Ş. işyerinde Limter-İş 73 üye gösterirken, bu işyerinde 17 işçi çalıştığı,

2- Sedef Gemi Endüstrisi işyerinde Limter-İş 117 üye gösterirken, bu işyerinde 172 işçi çalıştığı, toplu iş sözleşmesiyle bağlı bulunduğu ve T. Dok, Gemi-İş üyesi olduğu anlaşılmıştır.

3- Desan tersanesi işyerinde, Limter-İş 79 üye gösterirken, bu işyerinde 8 işçi bulunduğu görülmüştür.

4- Tuzla Gemi Endüstrisi A.Ş. işyerinde Limter-İş 73 üye gösterirken, bu işyerinde 34 işçi çalıştığı görülmüştür.

5- Kayalar İnş. Tic. San. A.Ş. işyerinde Limter-İş 68 üye gösterirken, böyle bir işyerinin olmadığı anlaşılmıştır.

6- Hulusi Avnal işyerinde Limter-İş 114 üye gösterirken, bu şahsa ait herhangi bir işyeri olmadığı gibi bu şahsın fahri imamlık yapan birisi olduğu anlaşılmıştır. (Şişli Nimet Abla Camiinde)

7- Gemsar-Rota Denizcilik A.Ş. işyerinde, Limter-İş 15 üye gösterirken, bu işyerinde 9 işçi çalıştığı anlaşılmıştır.

8- Gemi Yat Gemi İnş. Yapı San. Tic. A.Ş. işyerinde Limter-İş 32 üye gösterirken, bu işyerinde 8 işçi çalışmaktadır.

T. Dok, Gemi-İş Sendikası, mahkeme marifetiyle yaptırdığı tesbitte, Disk, Limter'in 966 üyesinin naylon üyeler olduğu tesbit ettirmiştir."

Dünyada Demir-Çelik işçilerinin ücretleri

Türkiye'de işverenler, işçi ücretlerinin ve toplam işçilik maliyetlerinin çok arttığını ve bunun, Türkiye endüstrisinin uluslararası piyasalardaki rekabet gücünü olumsuz biçimde etkilediğini ileri sürüyorlar.

Türkiye endüstrisinin uluslararası piyasalarda rekabet gücünün yetersizliğinin nedeni, işçilik maliyetlerinin yüksekliği değil, kullanılan teknolojinin geriliği ve üretimin örgütlenmesinde işverenlerin yetersizlikleridir. Bunların sorumluluğu da işçilere değil, doğrudan doğruya işverenerlere aittir.

Amerika Birleşik Devletleri Çalışma İstatistikleri Bürosu tarafından hazırlanan ve ilk defa Uluslararası Çalışma Örgütü'nün kısa bir süre önce yayınlanan bir araştırmasında açıklanan veriler, Türkiye'de demir çelik işletmelerinde çalışan işçilerin toplam işçilik maliyetinin ne kadar düşük olduğunu göstermektedir.

A.B.D. Çalışma İstatistikleri Bürosuna göre, demir çelik işçilerinin işverene toplam maliyeti 1975-1990 döneminde önemli ölçüde artmıştır. Avusturya'da bir işçinin işverene bir saatlik toplam maliyeti 1975 yılında 5.69 Dolar iken, 1990 yılında 24.52 Dolar olmuştur. A.B.D.'de ise bir işçinin işverene bir saatlik maliyeti, 1975 yılında 10.24 Dolar iken, 1990 yılında 24.29 Dolar yükselmiştir.

Diğer bir deyişle, A.B.D. de bir demir-çelik işçisinin işverene bir saatlik toplam maliyeti yaklaşık 275 bin liradır. 7.5 saat çalışan bir işçinin toplam günlük maliyeti ise 2.060.000 lirayı bulmaktadır. Bu rakamın içine, yan ödemeler, vergiler, işçinin ve işverenin yatırdığı sosyal sigorta primleri de dahildir.

A.B.D. kaynaklı bu tür güçlü maliyeti istatistiklerine bakınca, Türkiye'de işverenlerin yüksek işgücü maliyetinden şikayetlerinin gerçek durumu yansıtmadığı açıkça ortaya çıkmaktadır.

Aşağıdaki çizelgede, A.B.D. Çalışma İstatistikleri Bürosuna göre, 1975 ve 1990 yıllarında çeşitli ülkelerde bir demir-çelik işçisinin işverene bir saatlik toplam maliyeti sunulmaktadır.

Demir-Çelik İşçisinin İşverene 15 Saatlik Toplam Maliyeti (A.B.D. Doları)

	1979	1990
İsviçre	8,21	23,17
Avusturya	5,69	24,52
A.B.D.	10,24	24,29
F. Almanya	7,31	24,00
Japonya	5,21	23,04
Belçika	8,06	23,15
Hollanda	8,24	22,58
Kanada	7,49	21,42
İtalya	5,91	20,15
Fransa	5,74	18,57
İngiltere	4,02	15,57
İspanya	-	10,45

TÜRK-İŞ / Memur Sendika temsilcileri toplantısı

Bayram Meral "İşçi ve memur kitlelerinin birbirinden uzak bırakılmasının kademeli olarak getirdiği sıkıntılar vardır" dedi

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ile Memur Sendikalarının temsilcileri arasındaki toplantı 27 Temmuz'da TÜRK-İŞ'te yapıldı.

Çok sayıda Memur Sendikası temsilcisinin katıldığı toplantıyı bir konuşma ile açan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral "İşçi ve memur kitlelerinin birbirinden uzak bırakılmasının kademeli olarak getirdiği sıkıntılar vardır" dedi.

Meral özetle şunları söyledi:

"TÜRK-İŞ olarak bu toplantıyı çok önceleri yapmayı düşünmüştük. Hatta İLO toplantısından sonra sizlerle bir araya gelip, çalışmalarınız hakkında bir değerlendirme sunmak istemiştik.

Bildiğiniz gibi o tarihten sonra birlikte izlediğimiz bazı gelişmeler, ancak bugün bir araya gelmemizi fırsat verdi.

Yıllardan beri TÜRK-İŞ memur arkadaşlarımızın sorunlarını kendi sorunu olarak kabul etmiş, bütün sözcüklerinde "çalışanlar" ifadesini kullanmaya özen göstermiştir.

TÜRK-İŞ Türkiye'deki çalışan yaşamı ile ilgili sorunları uluslararası düzeyde dile getirmiş, memur arkadaşlarımızın sorunlarını da açık şekilde ifade etmiştir.

İLO Genel Kurulunda 98 sayılı sözleşme gereğince Hükümetin 1992 yılındaki vaatlerini yerine getirmemesi nedeniyle bu konu bülten maddesi haline getirilmiş, Türkiye'nin "izleme komitesi"ne alınması sağlanmıştır.

Ulusal düzeyde de Hükümetle her görüşmemizde memur arkadaşlarımızın sendikal örgütlenme hakkına sahip olması konusu tarafımızdan dile getirilmiştir. TÜRK-İŞ bu konuda elinden geleni yapmış ve yapmaya devam edecektir.

Biz, memurun da içinde bulunduğu sıkıntıyı biliyoruz, işçinin de içinde bulunduğu sıkıntıyı biliyoruz. Bugün nüfusun % 80'i büyük sıkıntılar içindeyken, % 20'si refah içinde yaşamaktadır.

Sorun işsizlere işsiz katmak değildir. Sorun yoksullara yoksul katmak değildir. Dar gelirli kitleye refaha ulaştırmaktır.

Sıkıntılar çok eskilerden kaynaklanmaktadır. İşçi ve memur kitlelerinin birbirinden uzak bırakılmasının kademeli olarak getirdiği sıkıntılar vardır. 1971 yılında 12 Eylül muhtırasıyla Anayasa'da memur sendikalarının kaldırılmasına sesiz kaldı. O tarihte işverenler sistemli bir politika izlediler. İşveren Konfederasyonu başkanı "şimdiye kadar işçiler güldü, bundan sonra biz güleceğiz" dedi. 12 Eylül'den sonra işçi hak ve özgürlükleri hepimizin bildiği dar bir çerçeveye sokuldu, düşünen ama konuşamayan bir Tür-

kiye yaratıldı. 1979 senesinde işveren sendikalarının genel kurulunda sunduğu raporunda "istekler" bölümündeki talepler 12 Eylül yönetimi tarafından % 98'i hayata geçirildi. Tek geçmeyen madde kıdem tazminatını da kaldırılmasını istiyorlardı, bunu gerçekleştiremediler, fakat ona da tavan getirdiler. Yani önce memur sendikaları kaldırıldı, memurların hakları ellerinden alındı, sonra işçilerin hakları ellerinden alındı. Böylece sendikasılaşmanın yolları arandı ve düşünülen ama konuşamayan bir toplum oluşturuldu. O tarihten sonra konuşan Türkiye'nin, yasa dışı Türkiye'nin hayata geçirilmesinin yolları arandı.

Yasaların kaldırılması için hep birlikte mücadele ettik, onun arkasından serbest toplu pazarlık düzeninin kurum ve kurallarının çalışabilmesi için Bahar Eylemleri geliştirdik. Bu eylemlerden işçiler arasında "sen şu siyasi görüşe sahipsin" ve "ben bu siyasi görüşe sahibim" düşüncesi bir tarafta bırakıldı, tam birlik ve bütünlük sağlandı. 1989-1991 yıllarında bir yetkilinin söylediği gibi "öyle eylem türleri geliştirdiniz ki yasalarda suç maddesi bulamıyoruz" dediği gibi eylemlerle mücadele verdik.

Memur arkadaşlarımıza son yapılan zamların üzücü ve daha ağır ifadeyle ayıp olduğunu söyledik. Çünkü Devlet memurunu küstürürse, işçisini küstürürse çarkını kiminle çevirecektir? Bu son derece yanlış, son derece sıkıntı veren bir politika. Ve Hükümet bunu yapmıştır.

Yine bu salonda bugünkü koalisyonun iki kanadının genel başkanları gözümüzün içine baka baka, meydanlarda da hepimizin gözünün içine baka baka, çok kapsamlı ve hepimize umut verici vaatlerde bulunmuşlardır. Bu vaatlerin gereği insan olmanın gereğidir. Çalışmanın şartları ve kuralları için vaatlerde bulundular. Ama ne yazık ki, bizde bir deyim vardır "taş bitti yapı bitti" örneği seçim bitti güle güle dediler.

Üç kuruş az, beş kuruş fazla alınmış olması sorun değildir. Sorun Anayasa ve Yasalardan kaynaklanmaktadır.

Bunlar düzelir, memur arkadaşlarımıza serbest toplu pazarlık düzeni tanınır, inanıyorum ki, sıkıntılar büyük bir bölümü giderilecektir.

Bu sıkıntılar nasıl gidereceğimizi birlikte görüşmeye için bugün toplandık. Emekli Cemiyetinde yönetici olan arkadaşlarımız da çağırıldı. Onlarda da daha farklı sıkıntılar var.

Hükümet bütün gücüyle özelleştirmeyi birinci plana çıkarmıştır. Bunda bü-

Metal İşçileri Bosna-Hersek'e 65 milyon lira yardım gönderdi

Türk Metal Sendikası İstanbul Şubesi tarafından işçilerden toplanan 65 milyon liralık yardım, Bosna-Hersek'e gönderildi.

Türk Metal İstanbul Şubesi Başkanı Erdoğan Aslıyüce, Sırp'lara karşı yapılmış mücadele veren Bosna-Hersek'liler için yapılan bu yardımın büyük olduğunu söyledi. Aslıyüce işçilerin cömertlerinden verdiği bu yardım, utanmaz Sırp'ların beynine sıkılan bir kurşun olacaktır" dedi.

yük başını sağlayacaklarına inanmıyorum. Çünkü özel sektörün mantığında kâr zihniyeti vardır. Kâr etmeyen bir KİTİ hiçbir zaman özel sektör almaz. Alırsa, üzerine bir de kredi verirse alır. Yani pişir, tuzunu da at, ağzını yakmayacak şekilde ayardı ondan sonra da önüne koy anlattığıyla alır. Bu sorunun arkasından taşeronlaşma gelmektedir. Bunun altında da sendikasılaşma arzusu yatmaktadır. Biz bununla dikkatle izliyoruz. Özelleştirmeyle ilgili hepimizin bir sorunu daha vardır. Sağlık-İş kolunda çalışan arkadaşlarımızın sağlık yasağı ile çektiği sıkıntıyı biliyoruz. Özelleştirmeyle birlikte çok sayıda bir emeklilik konusu gündeme gelecektir. Bugün SSK, mevcut emeklilerin ücretlerini ödemekten acizdir. 14 trilyonun üzerinde SSK'nın alacağı var, bunları toparlayamıyor, alamıyor, acıdır ve üzücüdür arsalamı satın kuruma kaynak arıyorlar.

Sağlık paketinin içinde SSK'nın hastanelerinin özelleştirilmesi de söz konusuydu. Zamanın müşteşar muavinine sordum. "Silahlı Kuvvetlere ait hastaneleri de özelleştirecekmisiniz, bu konuda programınız var mı?" dedim "yok dedi". Tabii kapısında içeri giremezsiniz. "Üniversite hastaneleri ile ilgili politikanız var mı" diye sordum. Ona da aynı cevabı verdi. Bu tarafta nasıl olsa Hükümetin beş kurşun katkısı olmayan, sahipsiz SSK, hastaneleri var, onları kapsama alıyorlar.

Sorunlar bir sosyal patlamaya doğru gidiyor. Sosyal patlamaya hepimize yansın bir olaydır. Bu patlamalara meydan vermemek için önceden ne yapmamız gerektiğini birlikte kararlaştıracacağız. Biz her zaman ülke sorunlarını kendi sorunlarımızdan ayırmadık. TÜRK-İŞ her zaman sorumluluktan kaçmadı, sorunların çözümünü için yollar aradı. Bizim birlikteliğimiz ülkemize huzur getirecektir. Halkımıza huzur getirecektir.

Bazı haberlerde memur sendikalarının bize destek vermesi için bu toplantıyı yaptığımız öne sürülmektedir. Bu kesinlikle doğru değildir. Biz birbirimizin sorunlarının çözümü için birlikte görüşeceğiz."

Taşeron işçiler üzerine bir karar incelemesi

Prof. Dr. Fevzi DEMİR

KARAR KONUSU: Taşeron işçisi - Toplu İş Sözleşmesinden Yararlanma

KARAR ÖZETİ: Bir inşaat yerinde asıl işverenle yapılmış toplu iş sözleşmesinden, o işyerinde işin bir bölümünü üstlenmiş bulunan aracı işveren (Taşeron)'un işçileri de yararlanırlar.

KARAR GÜN VE SAYISI: 9. D., 20.11.1986, E. 986/9508, K. 986/10485

DAVA: Davacı toplu iş sözleşmesinin uygulanmasından doğan alacakların ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme isteği reddetmiştir.

Hüküm süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmekle dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü;

YARGITAY KARARI

Davacı davalı şirketin inşaat yerinde işin bir bölümünü üstlenen aracı işveren (taşeron)'un işçisidir. Davacının çalıştığı işyerinde asıl işveren şirketçe yapılmış bir toplu iş sözleşmesi uygulanmaktadır. Ve davacı bu toplu iş sözleşmesinin uygulanmasından hemen sonra 12.4.1985 tarihinde taraf sendikaya üye olmuştur. Esasen bu hususlar taraflar arasında uyumsuzluk konusu değildir. Davacının çalıştığı işyeri de yer itibarıyla yararlanmak istenilen toplu iş sözleşmesinin kapsamındadır. Toplu iş sözleşmesinden yararlanma hukukumuzda bağlılık ilkesine dayanılmıştır ve bağlılık ilkesi de üyelikle gerçekleşir. İşverenin değişmesi toplu iş sözleşmesinden yararlanmayı engellemez. Bunlar ilgili yasalarda objektif hukuk kuralı olarak yer almıştır. Bu sözleşmeye bağlılık ilkesi dışında sorumluluk yö-

nünden iş Kanunu'nun 1. maddesinin son fıkrasındaki hüküm de aynı doğrultudaki görüşü pekiştirecek niteliktedir. Bütün bunların sonucu olarak davacının üyeliği işverne bildirildiği tarihten itibaren (toplu iş sözleşmesinden) yararlanması gerekir. Aksi düşünce ile oluşturulan karar bozulmadır.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebeple bozulmasına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiye ilgiliye iadesine oybirliğiyle karar verildi.

KARARIN İNCELENMESİ

Son yıllarda kamu ve özel kesim işveren ve işveren vekillerinin yaygın bir şekilde uygulamaya koydukları "aracı işveren" (taşeron) lar aracılığı ile işçi çalıştırmaları, ülkemizde işçi işveren ilişkilerinde birtakım huzursuzluklara yol açmaktadır. Huzursuzluk da taşeronların işçilerini sendikası ve dolayısıyla toplu iş sözleşmesiz çalıştırmak istemelerinden kaynaklanmaktadır. Gerçekten yaygın işsizlik nedeniyle emek piyasasında işçiler aleyhinde bozulan denge, taşeronları genellikle ucuz işgücünden yararlanmaya, dolayısıyla yüksek enflasyon karşısında sefalet ücretine dönen asgari ücretle işçi çalıştırmaya itmektedir.

İşte, Yargıtayımızın yukarıda verdiği karar bu uygulamaya son verecek veya en azından bu uygulamayı güçleştirecek nitelikte bir karardır. Özellikle bir takım kamu işletmelerinde her türlü araç-gereç ve teçhizatın temin edildiği, kendilerinin sadece işçi bulunmasına aracılık ettiği taşeronlar, bundan böyle sendika üyesi olan işçilerine, asıl işverene bağlı olan işyerle-

rinde yürürlükte bulunan işyeri veya işletme toplu iş sözleşmesini uygulamak zorunda kalacaklardır. Son zamanlarda Maden İşkolunda TKİ'de (TKİ Ege Linyitleri İşletmesi ile Soma'da mukim bir işletmecisi arasında yapılan 23.8.1989 tarihli sözleşme) ve belediyelerde yapılan bu tür taşeronluk sözleşmeleri, yukarıdaki Yargıtay Kararı çerçevesinde 2822 ve 1475 sayılı yasalar açısından şu şekilde incelenebilir.

1. 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi ve Grev-Lokavt Kanunu Açısından inceleme:

Bilindiği gibi 2822 sayılı Kanuna göre; "bir toplu iş sözleşmesi aynı iş kolunda bir veya birden fazla işyerini kapsayabilir. Bir gerçek veya tüzel kişiye veya bir kamu kurum ve kuruluşuna ait aynı işkolunda birden çok işyerine sahip bir işletmede ancak bir toplu iş sözleşmesi yapılabilir... Kamu kurum ve kuruluşlarına ait müessese ve işyerleri aynı tüzel kişiliğe sahip olsalar dahi, bu kurum ve kuruluşlar için tek bir işletme toplu iş sözleşmesi yapılır (m. 3/1,2). Üstelik tarafların durumunda bir değişiklik olmasada, Toplu iş sözleşmesinin yürürlükte kalmasını ve uygulanmasını engellemez. Buna işverenin değiştiği halleri de dahil edebiliriz: "... toplu iş sözleşmesinin uygulandığı işyerlerinde işverenin değişmesi toplu iş sözleşmesini sona erdirmez" (m.8). Toplu iş sözleşmesinden "taraf işçi sendikasının üyeleri yararlanırlar" (m.9).

Bu durumda, işin yürütümü ve yapılması bakımından asıl işverene "bağlı" ve onun emir ve talimatları doğrultusunda iş

görme borcunu yerine getiren işçilere, sendika üyesi oldukları takdirde toplu iş sözleşmesinin uygulanacağı aşıkardır. Bu arada, asıl işverenin "işin bir bölümünü" veya herhangi bir "eklentisini" diğer bir işverene (taşeron) vermesi, asıl işyerinde veya işletede uygulanmakta olan toplu iş sözleşmesinin sona erdireceği gibi, taşeronun bulduğu işçilerin tarafı sendikaya üye olmaları halinde kendilerine de toplu iş sözleşmesinin uygulanması engellenmeyecektir. Yargıtay'ın bu doğrultuda verdiği karar, 2822 sayılı yasanın sözüne ve ruhuna uygun olduğu için destekliyoruz.

2. 1475 Sayılı İş Kanunu Açısından İnceleme

Yargıtay'ın kararını ve 2822 sayılı yasa açısından yukarıda yapılan değerlendirmeye, 1475 sayılı yasa açısından da muhtelif sonuçlar doğuracak niteliktedir.

Önce, "bir işverenden belirli bir işin bir bölümünde veya eklentilerinde iş alan ve işçilerini münhasıran o işyerinde ve eklentilerinde çalıştıran diğer bir işverenin kendi işçilerine karşı o işyeri ile ilgili ve bu kanundan veya hizmet ekinde doğan yükümlülüklerinden, asıl işveren de birlikte sorumludur (m.1/5). Öyleyse, taşeron işverenin herhangi bir nedenle ödememezi durumuna (acze) düşmesi halinde, asıl işveren taşeron işverenin çalıştırdığı işçilerin "kanundan veya hizmet ekinde doğan yükümlülüklerinden" sorumlu tutulacak demektir. Burada asıl işveren için sorumluluk, "işin bir bölümünü" veya "eklentisini" daha ucuzca yapılması için verdiği taşeron işçilerinin, topluca ve ani bir kararla sendikaya girmeleri halinde daha da artacaktır. Zira, genellikle, sendikalı işçi çalıştırmak istemeyen taşeronlar işçileri isten çıkarmaya başlayacaklarından, sendika üyesi olan işçilerin asıl işyeri için yürürlükte bulunan toplu iş sözleşmesinde yazılı hakları üzerinden, koşulları gerçekleşen ihbar, kıdem ve sendikal kötüniyet tazminatlarını asıl işverenle "birlikte" ödeye-

ceklerdir. Özellikle, taşeronun acze düşmesi halinde önem kazanan bu husus, taşeronlar aracılığı ile iş yapan kamu ve özel teşebbüs yetkilerini bir defa daha düşünmeye sevkedecek niteliktedir kanısındayız.

Kaldı ki, hertürlü araç gereç ve tehzizatın asıl işveren tarafından temin edildiği, araç işverenin sadece "işçi bulma" faaliyetinde bulunduğu "taşeronluk sözleşmeleri" nin ne derece yasalara uygun olduğu her zaman tartışılabilir. Gerçekten, yukarıda sözü geçen kamu kuruluşlarında TKİ, Ege Linyit İşletmesinin (ELİ) 23.8.1989 tarihli taşeronluk sözleşmesi ve sözleşmeye ek olarak imzalanmış aynı tarihli Özel Şartnamesi buna güzel bir örnek teşkil etmektedir. Sözleşme (m.1) ve Özel Şartnameye göre, "çalışma sürelerinin" tesbitinden (m.5,6), işyerine geliş ve gidişleri düzenleyen "işçi nakline" (m.7), işçinin işyerindeki teknik ve idari organizasyonundan (m.8), "iş değişiklikleri" (m.9) ve "işten çıkarmalar" a (m.13) kadar hertürlü "işin düzenlenmesiyle" ilgili yetki asıl işverene verilmiştir. Bir başka deyişle, "hizmet sözleşmelerinin" diğer iş görme akidlerinden ayrılan en önemli unsuru "bağlılık", bu sözleşme özel şartname ile asıl işveren müesseseye (ELİ'ye) devredilmiş olmaktadır. Böylece, Müessese'de taşeronlar aracılığı ile temin edilen işçilere "emir ve talimat verme yetkisi", yine bizzat asıl işveren ELİ'ye ait olmaktadır. Halbuki, İş Kanunu anlamında bir taşeronluk sözleşmesi, "taşeron (ait işveren, ait müteahhit) ile "işçi" arasında iş görme borcu (veya emir ve talimat verme yetkisi) bakımından bir "bağlılık" unsurunu şart koşturmaktadır (m.1/5). Gerçek te ise bu şart, "işçi" ile "taşeron" arasında yapılan sözleşmede değil, "işçi" ile "asıl işveren" Müessese (ELİ) arasında yapılan sözleşmede gerçekleşmektedir. Bu durumda taşeron işletmecisi ile ELİ Müessesesi arasında yapılan sözleşme "işçi bulmaya" yönelik tam bir "aracılık" sözleşmesi olmaktadır. Nitekim, aracı taşeron da zaten bunu yapmış, Şoma Beldiye hoparlöründen verdiği ilanlarla asıl işverenin isteği sayıda vasıfsız işçiyi bularak, ELİ ile yapıldığı sözleş-

meden doğan yükümlülüğünü yerine getirmiştir. Burada ücretlerin de aracı taşeron tarafından ödemesi önemli değildir; zira, sözleşmeden doğan "ücretin" "üçüncü kişiler tarafından" da ödenebileceği İş Kanununda açıkça hükme bağlanmıştır (m.28/1).

Buna karşılık, İş kanunumuz "iş ve işçi bulma görevini" Devlete vermektedir. Gerçekten, "işçilerin elverişli oldukları işlere yerleşmelerine ve çeşitli işler için elverişli işçiler bulunmasına aracılık etmek hususlarının düzenlenmesi, kamu görevi olarak Devletçe yapılır" (m.83). Bu görev aynı madde ile "4837 sayılı kanunla kurulan İş ve İşçi Bulma Kurumu'na devredilmiştir. (m.83/2) İş ve işçi Bulma Kurumunda, "... hizmet akitlerinin yapılmasına aracılık etmek ödevlerini bir ücret karşılığı olmaksızın yapmakla yükümlüdür. Ancak, işverenlerden bu hizmet karşılığı sadece masraflar alınabilir." (m.84) Üstelik, "İşçilere iş ve işlere işçi bulmak için kazanç amacıyla olsun veya olmasın faaliyet gösterilmesi, çalışması veya büro açılması yasaktır" (m.85). Bu yasak sadece "tam işlerinde" ve "yurt dışındaki iş ve faaliyetlerde" o da "iş ve İşçi Bulma Kurumu'nun izniyle" aşılabılır (m.85/2). Aksi halde, yukarıdaki hükümlere "aykırı hareket eden gerçek ve tüzel kişilerin bu işle ilgili büroları kapatılır; bu fiilleri yapanlar hakkında, eylem başkaları suçu oluştursa dahi, ayrıca bir yıldan az olmamak üzere hapis ve altmış bin liradan az olmak üzere ağır para cezasına hükümlenir." (m.105/1). Tekerrür halinde belirtilen cezalar iki katına kadar artırılır" (105/3).

SONUÇ: Görüldüğü gibi, hertürlü araç gereç ve tehzizatın temin edilmesi suretiyle doğrudan "işçi bulmaya" yönelik bu tür "taşeronluk sözleşmeleri" İş Kanunu hükümleriyle tam bir çatışmaya girmektedir. Sözleşmelerin hükümsüz kalması sonucunu doğurabilecek bu tür işlem ve faaliyetler, işyerinde iş barışını bozması yanında daha sonra telafisi imkansız zararların da doğmasına yol açabilecek niteliktedir.

TÜRK-İŞ 41 YAŞINDA

"TÜRK-İŞ, bir yandan ülkenin ekonomik ve sosyal gelişmesine katkıda bulunurken, bir yandan da, demokratik parlamenter rejimin yılmaz savunucusu olmuştur."

TÜRK-İŞ'in 31 Temmuz'da 41 yaşını doldurması nedeniyle Yönetim Kurulunca yayınlanan bildiri-
de; Konfederasyonun kuruluşundan buyana ülkenin ekonomik ve sosyal gelişmesine katkıda bulunmanın yanı sıra, demokratik parlamenter rejimin yılmaz savunucusu olarak görev yaptığı belirtildi.

Yönetim Kurulu'nun 41'inci kuruluş yıldönümü nedeniyle yayınladığı bildiri şöyle:

"Türk Ulusunda

Bugün 31 Temmuz 1993... Konfederasyonumuzun 41 yaşını doldurduğu gün.

TÜRK-İŞ, 41 yıllık yaşamı süresince; sadece hür sendikacılık, işçi hak ve özgürlükleri için değil, toplumun tüm kesimlerini kucaklayacak politikalar ile temel insan hak ve özgürlüklerinin savunuculuğunu yapmış, ülkemizin en karışık dönemlerinde tahrikleri elinin tersiyle iterek, parlamenter demokrasiye sahip çıkmış, anarşi ve terör karşısında daima devletten yana ağırlığını koymuştur.

Atatürk'ün "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" parolasını kendi karakteri olarak benimseyen Konfederasyonumuz, laik Cumhuriyet ilkesine, demokratik parlamenter rejime karşı girişilen her türlü saldırı karşısında bütün varlığı ile karşı koymuş, diğer yandan da ülkenin ekonomik ve sosyal gelişmesine elinden gelen her türlü katkıyı esirgememiştir.

Geride kalan 41 yıl içinde zaman zaman saldırılara uğrayan, terör odaklarının işçileri sokağa döme çabaları karşısında sorumluluğunun gereği olarak soğukkanlılığını kaybetmeyen TÜRK-İŞ, bugün de halkımızın güveni ve umudu olarak işlevlerini yerine getirmektedir.

Ülke sorunlarını işçi sorunlarından soyutlamayan Konfederasyonumuz ülkenin bugünkü şartları içinde tüm çalışan kesimler için verdiği demokratik mücadele, ekonomik politikalarını sadece işçi, memur ve emekli gibi dar ve sabit gelirli kitleler üzerine kurana karşı elbette süreçtir. Bu, TÜRK-İŞ'in temel görevidir.

1,5 Milyon lira net aylıkla bir ay geçinmeye mahkum edilen onbinlerce insanın yaşadığı bir ülkede, fedakarlığın sadece bu kesimlerden beklenemeyeceğini, çalışanların fedakarlık edecek gücünün kalmadığını daima savunan TÜRK-İŞ, vergi kaçaklarının önlenmesi, çok kazandıran çok vergi alınmasını istemekte, tüm çalışanların insanca yaşayacak bir ücret düzeyine ulaşabilmesinin uğraşını vermektedir.

Kamu kesiminde sürdürülen ve Hükümetin çalışanlara karşı izlediği olumsuz tavıra, demokratik eylemlerle cevap veren TÜRK-İŞ, bir yandan 1-2 milyon liralık zammı çalışanlara çok görüp, katsayı ile aylıkları 16 Milyon lira artıran, 48 milyona çıkan milletvekillerimizin ve hükümeti yönetenlerin hangi fedakarlığı yaptıklarının sorusuna da yanıt beklemektedir.

Sayın Başbakan, "Şimdi ben devletten ne bekliyorum sorusunun değil, ben devlete ne verebilirim sorusunun sorulması gerekir" demiştir. Oysa, bu devlet için alınterini ve üretim gücünü veren çalışanlar bir yanda, vergisini ödemeyen, astrogonomik aylıklarla görev yapıp yurt sorunları karşısında yeterli duyarlılığı göstermeyen insanların, vurguncu, hayali ihracatçı, devleti soyarak köşe dönenlerin öbür yanda olduğu bir tablo yaşamaktadır.

Özelleştirme ile işsizler ordusuna yeniler katılacaktır.

Memur perişan durumdadır.

İşçiler ağır geçim şartları altında ezilmektedir.

Emekli, dul, yetim ve malûller sefalet çizgisinin altına düşmüş, ücretlerini bile alamamaktadır.

Bütün bu insanlardan daha fazla fedakarlıkta bulunmalarını isteyerek ikibinli yıllara girer için bir Türkiye taşıyacaklarını söyleyenler hayal içindeydiler.

TÜRK-İŞ olarak, 41 yıllık deneyimimizin sonucu, insanları sokağa dökecek ekonomik politikaların başarılı olamayacağını hatırlatmayı görev sayıyor, tüm ulusumuza engin sevgi ve saygılar sunuyoruz."

İşsizlik Sigortası KHK. taslağı Başbakanlıkta

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğultay, 29 Temmuz'da düzenlediği basın toplantısında, İşsizlik Sigortası'nın ilk kez özelleştirilecek KHK'lerde uygulanacağını, daha sonra yardım almayı hak eden işsizlere yaygınlaştırılacağını açıkladı.

NASIL İŞLEYECEK?

İşsizlik Sigortası ile şu hükümler getiriliyor;

- Prim ödeme yönünden devlet, işçi ve işveren olmak üzere üçlü bir sistem kurulacaktır. Yüzde 6 olan prim oranı, bu üç kesim tarafından yüzde 2'lik paylar halinde ödenecek.

600 GÜN ŞARTI

Son üç yılda 600 gün çalışmış ve prim ödemiş olanlara 120 gün, 900 gün çalışmış ve prim ödemiş olanlara 180 gün, 1080 gün çalışmış ve prim ödemiş olanlara ise 240 gün işsizlik ödeneği verilecek.

- Ödenecek işsizlik ödeneği miktar, işsiz kalan işçinin ayrıldığı son işinde aldığı ücretin net yüzde 45'i olacaktır. Bu miktar, aşgari ücretin yüzde 50'sinden aşağı olamayacaktır. İşsizlik ödeneği ödenmesine, uygulamanın başlamasından 20 ay sonra başlanacaktır.

SSK TOPLAYACAK

İşsizlik Sigortası primleri SSK tarafından toplanacak. SSK'nın alacaklarını, kamu alacaklarının tahsiline ilişkin yasa hükümleri doğrultusunda, kendisinin tahsil etmesine olanak sağlanacaktır.

- Yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverene para cezası verilecek.

TÜRKİYE İŞ KURUMU

İşsizlik sigortasının uygulanmasından, adı Türkiye İş Kurumu'na (İŞ-KUR) dönüştürülen Türkiye İş ve İşçi Bulma Kurumu sorumlu olacaktır. İŞ-KUR'un kuruluşu da İşsizlik Sigortası Tasarısı gibi, Kamun Hükümünde Kararname ile gerçekleştirilecek. Bu konudaki kararname tasarısı da Başbakanlığa sunuldu.

Türk Metal Sendikası
"Mustafa Özbek
Eğitim,
Dinlenme ve
Kültür Tesisi"nin
temeli atıldı



Türk Metal Genel Başkanı Mustafa Özbek temel atma töreninde konuşuyor.

Başbakan T. Çiller "İşçi başımızın tacıdır" dedi

- Bayram Meral: "Türkiyenin taşını sökmek isteyenlere Türk İşçisi çelik gömleği ile karşı çıkacaktır"

Türk Metal Sendikasının, Ankara Bağdüz Köyündeki "Mustafa Özbek Eğitim, Dinlenme ve Kültür Tesisi'nin temeli, 24 Ağustos'ta, Başbakan Tansu Çiller'in de katıldığı bir törenle atıldı.

Törende, Devlet Bakanları Mehmet Gölhan, Bekir Sami Dağçe, İbrahim Tez, Maliye Bakanı İsmet Atilla ve Sağlık Bakanı Rifat Serdaroğlu ile TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ve TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Enver Toçoğlu, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri Özdeş ile çok sayıda sendika yöneticileri ve işçiler hazır bulundu.

Törende bir konuşma ya-

pan Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek, yaşanan terörü ermeni kaynaklı gördüklerini belirtti ve "Kürt sorunu yok, ermeni sorunu var. 900 yıldır birlikte yaşadığımız aynı dine inandığımız insan Türkiye'ye ihanet etmez. Bunun yanı sıra mezhep kışkırtmacılığı yapanlar da Alevi-Sünni kavgası çıkarmak istiyor. Bu oyunlara gelmeyelim" dedi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral de, Türkiye'yi karıştırmak isteyenlerin Ermeni, Rus ve bazı komşu ülkeler olduğunu belirtti. Türkiye'nin bir taşını dahi sökmek isteyenlere Türk işçisinin çelik gömleği ile karşı çıkacağını ifade eden Meral, "Köy yakıp insan öldürenler

Devleti bölmek isteyenler Kürtler değil Ermeni artıklarıdır. Bunları Devletimiz durduracaktır" dedi.

Temel atma töreninde Devlet Bakanı Dağçe'den sonra Başbakan Tansu Çiller de bir konuşma yaptı ve "İşçi başımızın tacıdır. Özelleştirme yaparak, işçi kardeşlerimizi mağdur etmek bir yana, onları kendi işlerini kurar hale getirip, kendi işlerinin sahibi haline getirmek için bir büyük seferberlik içinde çalışacağız" dedi.

İçerisinde, olimpiik yüzme havuzu, spor tesisleri, eğitim ve dinlenme tesisleri ile otelin de bulunacağı tesis, uzaktan kumandayla temeli atıldı.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMUNUN YENİDEN DÜZENLENMESİ

Çağımız insanı sosyal devletten beklediği hak ve menfaatlerin gerektiğinde aile fertleri için de güne uygun bir seviyede oluşacağını bilmek ve bu gerçeğe inanmak suretiyle huzurlu yaşamak istemektedir.

Yine sosyal güvenlik hak ve menfaatlerinin günümüz sosyal devlet ilkelerine göre statik değil, dinamik bir bünyeye sahip olması tartışmasıdır. Yani bu hak ve menfaatler dünyadaki gelişmeler ve ülkenin gelişmesine paralel olarak yeniden düzenlenmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.

Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan kişilerin, yani işçilerin ve aile bireylerinin sağlık ve sosyal güvenliğinden sorumlu Sosyal Sigortalar Kurumunun ülkenin en etkili kuruluşu olması ve hizmetlerinin toplumca özenle ve benimsenmesi nedeniyle, teşkilat ve görevlerinin yeniden düzenlenmesinde zaruret vardır. Hatta bu zaruret, teşkilat ve görevlerinin yeniden düzenlenmesinde zaruret vardır. Hatta bu zaruret, bu kuruluşun sigortalılara ve Kurumdan yaşlılık, maluliyet ve ölüm aylığı almakta olanlara tanıdığı hak ve menfaatler yönünden de bahis konusu olmalıdır. Bu hususun aciliyet yönünden ön sıralarda yer alması da gerekmektedir.

24.6.1993 tarihli 3911 sayılı Kanunla ivedi ve zorunlu hâllere münhasır olmak üzere Bakanlar Kuruluna tanınan KHK çıkarma yetkisine istinaden, Sosyal Sigortalar Kurumunun teşkilat ve görevleri yeniden düzenlenmek istenmektedir. Bu hususta hazırlanmış bulunan KHK taslağı acele bir şekilde işçi ve işveren kesimlerine verilerek görüşleri istenmiştir. İşçiler, işçi emeklileri ve işverenler için önemli bu kuruluş için yapılacak düzenleme hakkında kısa sürede görüş istenmesi, hiç de konunun önemiyle mütenasip bir davranış değildir. Yapılacak bu düzenlemenin işçiler, işverenler, işçi emeklileri, akademisyenler ve ilgili kuruluşların iştirak edeceği bir panelde tartışılmasında yarar vardır. Hatta bu husus konunun önemi bakımından da zaruri görülmektedir.

Bilindiği üzere, Sosyal Sigortalar Kurumunun gelirlerinin % 85'i, işçiler ve işçileri adına işverenlerin ödedikleri primlerden oluşmaktadır. Kurumun en yetkili karar organı olan Yönetim Kurulunun teşekkülü bu düzenlemede aynen kalmaktadır. Sadece Kurumun en üst amiri olarak başkanlık sistemi getirilmekte ve başkan yönetim kurulunun başkanı olduğu gibi Kurumun da en üst amiri olarak görev yapması düzenlenmektedir. Yani Yönetim Kurulunun Hükümet ağırlıklı konumu devam ettirilmektedir. Oysa, 6.3.1950 tarihinden 2645 sayılı Kanunun çıkarıldığı 26.3.1982 tarihine kadar Yönetim Kurulunun işçiler ve işverenler ağırlıklı durumu korunmuştur. Bu arada Kurumda çalışanların temsil edecek bir üye ile Kurumdan aylık ve gelir almakta olanların temsil eden bir üyeye de Yönetim Kurulunda yer verilmesi, bu konumu kuvvetlendirmiştir.

Bu yönetim dönemi Kurumun yükselme devridir. Bu yükseliş mali gücün ötesinde hizmetlerin yaygınlığı ve etkinliğiyle toplumsal beğeni ve beceriler yö-

H. Avni YAZICI

TÜRK-İŞ
Sosyal Güvenlik Uzmanı

nünden Kurumun zirveye çıktığı bir dönemdir.

Son olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bağlı kuruluş haline getirilen Kurumun, ne şekilde teşkilatlanırsa teşkilatlan- sının içinde bulunduğu mali ve idari sorunlardan kurtarılması müm-

kün değildir.

Yine siyasi vesayet makamının Kurumun en yüksek karar organı gibi hareket etmesinin yanında, kayırmacı ve taraflı uygulamaların kadroların dağıtımına menfi etkileri, Kurumu idari yönden sorunlarla karşı karşıya bırakmıştır.

Yapılmak istenen bu düzenlemeyle, yeni ihdas olunan teşkilat şemasına göre başkan ve iki başkan yardımcısının yanında, merkez ve taşra teşkilatı olarak 3 aylık Genel Müdürlük kurulmak suretiyle organizasyonu ilerisi için düşündürücüdür.

Sigorta Müfettişleri Bölge Müdürlüklerinde, kontrol memurları da sigorta müdürlüklerinde görev yapacaklardır.

Düzenleme ile devasa bir kadrolaşma imkanı sağlanmaktadır. Kurumun bu teşkilat şemasına göre yeniden organizasyonu, kadrolaşmanın ve bazı kişilere terfi sağlamanın ötesinde Kurumun gelir ve giderleriyle sigortalılara sağladığı hak ve menfaatler yönünden bir yarar sağlamayacaktır. Hele Kurum başkanının 5 yıllık bir süre için atanması yukarıda temas ettiğimiz kadrolaşma ve kayırmacı uygulamalar yönünden düşündürücü ve üzerinde durulması gereken bir başka husustur. Atamalarda siyasi tercihlerin hakim olduğu ülkemizde bu şekilde görev süresi tahditleri fayda yerine zarar getirecek ve merkezi otoriteyi sarıscaktır.

Bu teşkilat şemasının bir de mali yönü bahiskonusudur.

Kurumun içinde bulunduğu mali darboğazlar bilinmektedir. Anlaşmalı eczanelerden alınan ilaç bedellerinin dahi iki aylık taksitlerle ödenebilmesi, emeklilerin maaş farkları ile vergi idarelerinin ödenmesinde karşılaşılan darboğazlar, hele emeklilere bağlanan güne göre sadaka düzeyindeki emekli aylıkları, bu projenin gerçekleşmesinde karşılaşılabilecek mali yükün başlangıçta hesaplanmasını gerektirmektedir.

Ayrıca Kurumun yönetimden ileri gelen sorunları;

a) Siyasi vesayet makamının bir karar organı gibi hareket etmesi,

b) Personel politikasına hakim olan kayırmacı uygulamalar sonucu meydana gelen kadrolaşmaların yarattığı sorunlar,

c) Yönetim Kurulunun hükümet ağırlıklı durumunda olmasının meydana getirdiği sıkıntılar,

dışında tahakkuk ve tahsilattan ileri gelen aşağıdaki sorunlar vardır.

a) Kuruma işveren bildirimlerini kısıtlayan yasal düzenlemeler. Bu düzenlemeler işverenleri bildirimlerinde serbest bıraktığı gibi, Kurumun işveren bildirim-

lerine karşı oto kontrol yetkisini de, ortadan kaldırmış bulunmaktadır.

Bu düzenlemeyi 5 yıl sonra yeniden eski haline getirmeyi sağlayacak tasarı, 1 yılı geçen bir süredir TBMM'de beklemekte ve çıkarılamamaktadır.

b) Kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler işçilerinin ücretlerinden kestikleri primleri dahi Kuruma yatırmamakta ve işletme sermayesi olarak kullanmakta ısrar etmektedirler. Bu yönde merkezi idare ile, Kurum ve bu kuruluşlar arasında otorite boşluğu vardır. Bu boşluk her geçen gün artış göstermektedir.

c) Kuruma karşılığında primini almadan yükletilen riskler bahiskonusudur. Örneğin son kuruluş olarak özel sektöre bağlı bir kuruluştan emekli olanlara ödenen sosyal yardım zamları gibi, Kurumun bu yöndeki mali yükü hazinece karşılanmalıdır.

d) Yasal düzenlemelerden ileri gelen kurum zararları da, yine hazinece karşılanmalıdır.

Tasarıda evvelce düzenleme yapılan ve TBMM komisyonlarında görüşülerek genel kurulda sıra bekleyen hususlara da yer verilmesi, bu tasarınn KHK şeklinde değil, bir yasa tasarı olarak TBMM'nin ilgili komisyonlarında ve genel kurulunda görüşülerek yasalaşması zarureti gündeme getirmektedir.

Yine 506 sayılı Kanunun 32 nci maddesine 3395 sayılı Kanunun 3. maddesi ile eklenen E fıkrası, tasarınn 52. maddesi ile ağırlaştırılmakta ve yurtdışında tedavi şartları zorlaştırılmaktadır.

TÜRK-İŞ, bu kazanılmış hakkın zorlaştırılmasını değil, Kurumdan emekli aylığı alanlarında bu haktan istifadesini istemektedir.

Günümüzde yurtdışında tedavinin bazı üst düzey yöneticilerine hak olarak tanınması ve bu hakkın her fırsatta kullanılması uygulaması her geçen gün ağırlık kazanırken, işçilere tanınan bu kazanılmış hakkın kısıtlanması sosyal devlete ve Anayasasının eşitlik ilkesine yakışmamaktadır.

Tasarıda Yönetim Kurulunun yetkileri arasında, Kurum adına gayrimenkul alım, satım ve bu malların yönetilmesi hakkında karar verme gibi çok önemli bir düzenleme yapılmışken, geçici madde 2'deki düzenlemenin yapılmasına bir mana verilememektedir.

Bu hususta evvelce yapılmış bulunan düzenleme TBMM'nin ilgili komisyonlarından geçirilerek genel kurula sevk olunmuş bulunmasına rağmen, KHK'deki bu aceleci davranış, endişelerimize neden olmaktadır.

Unutulmaması gereken bir başka ve önemli husus borçlunun ve müflisin mallarının bu şekilde araçları eliyle satılabileceği keyfiyettir. Kurum alacaktır. O halde, yılların birikimi ve işçilerin umudu bu gayrimenkullerin bu şekilde tasfiyesi, ileride sosyal patlamalara neden olabilecektir.

Primli sosyal sigorta sistemlerinin rant gelirleriyle finansmanı çağdaş bir uygulama değildir. Aktüaryal yönden kapitalizasyon sisteminin tercihi sonucu elde edilen bu gayrimenkullerin heder olması yönündeki endişelerimizi açıklamakta yarar görmekteyiz.

Kurumun her kademedeki görevlilerinin sosyal ve ekonomik sorunlarına aranacak çareyi desteklemek aslı görevdir. Ama önce Kurumun mali ve idari bütünselliği ve çalışanların statü teminatının düzenlenmesi gerekmektedir.

Yine Bölge Müdürlüğü uygulaması evvelce yapılmış ve 22.10.1990 tarih ve 90/1063 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kaldırılmıştır. Aradan kısa süre geçmesine rağmen, yine bölge müdürlüklerinin ihdası düşünülmüştür.

Kurumun sigorta müdürlükleri aynı hizmetleri yü-

rutmektedirler. Sadece üniteler arasında bu hizmetlerin sigortalılar ve işyeri sayılarında farklılıklar bahiskonusudur.

Bölge Müdürlüğü kurulmasını gerektiren gerekçeye iştirak etmek mümkün değildir. Sigorta müdürlükleri arasında etkili bir iletişim mevcut bilgisayar ağıyla sağlanabilecek gibi, koordinasyonun da genel müdürlük merkez ünitelerince sağlanması mümkündür. Aslında bu hususun genel müdürlüğün ve merkez teşkilatının kurmay görevleri arasında yer alması gerektirir.

Yeni bir teşkilat ve kadro enflasyonunun yaratılmasına Kurumun ne mali gücü ve ne de idari yapısı müsait değildir.

Evvelce kurulmuş bulunan Bölge Müdürlükleri, müdürlerin kadro derecelerindeki sıkışıklıkları önlemek bakımından ortaya atılmış ve üniteler müstakil bir kuruluş haline dönüştürülmeden mevcut sigorta müdürlüklerinin iş ve personel durumu dikkate alınarak isim değişikliği suretiyle istenilen amaç gerçekleştirilmiştir.

Onun için düzenleme fayda yaratmayacak, bilakis kadrolaşmaya yardımcı olacaktır. Aslında idari düzenlemenin tamamı teşkilat enflasyonu doğuracaktır.

Yine sosyal yardım zammı ödemelerine ait düzenlemeyle uygulamada Kurumun zararına işleyen bir boşluk doldurulmuştur. Ama son kuruluş olarak özel sektöre tabi bir kuruluştan ayrılarak Kurumdan aylık almakta olanlara yapılan sosyal yardım zammı ödemeleri ne olacaktır? Kurumun karşılığında primini almadığı bu riskten sorumlu olmaması gerekir. Aslında sosyal yardım, sosyal devlet ilkesinin bir gereği olduğundan hazinece karşılanması gerekir.

Kurum genel kurulları her yıl toplanmalı ve bu genel kurullar istişari organ olmaktan kurtarılmalıdır.

Yine sağlık işletme müdürlüklerinde döner sermaye işletmelerinin kurulması suretiyle hangi sağlık hizmetinin halka sunulacağını bilmekte bugünden yarar vardır. Şayet bu düzenleme sonucu evvelce hazırlanmış bulunan Ankara Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği gibi bir yönetmeliğin uygulanacağı düşünülmüyorsa, işçiler ve işçi emeklilerin parası olan ve olmayanların Kurum sağlık hizmetlerinden farklı norm ve standartlarda istifadesine neden olunacaktır. Düzenleme ile hizmetin sosyal yönü unutulmakta ve manasız bir ısrarla konu gündeme getirilmektedir. Bu uygulama Kurum üyelerini ikiye bölecektir. Bizden hatırlatması...

Kurumun finansmanı primli sigorta sistemine göre sağlanmaktadır. Yine Kurum sağlık ve sosyal sigorta hizmetlerini birlikte yürüten ve sosyal yönü ağırlıklı bir kuruluştur. Mali yön ikinci derecede önem arz etmektedir. 1980'li yıllara kadar bu sistem noksansız işlemiştir. Yeni arayışlara gerek olmadığı gibi, Kurumun başka kuruluşlara benzeyen bir yönünün bulunmadığı gerçeği de unutulmamalıdır.

SONUÇ:

KHK ile gümrükten mal kaçınıncasına bir düzenlemeye gidilmesinin hukuki yönü yukarıda açıklanmaya çalışılan gerçek sorunlara göre yeniden değerlendirilmelidir. Ayrıca yapılmak istenen düzenlemeler hükümet, işçi ve işveren kuruluşları, akademisyenler ve ilgili kuruluşların iştirak edeceği bir panelde tartışılmalıdır. Yapılan düzenleme tasarıları TBMM'de görüşülerek hayata geçirilmelidir.

Aksi bir uygulama çok baş ağrıatacak ve can yakacaktır. Ama olan işçilerin tek umudu Sosyal Güvenlik Kuruluşuna olacaktır.

Koptu kopacak, müzakere-
ler kesildi kesilecek, ülke-
yi baştanbaşa bir genel grev
dalgası saracak, bu restleş-
melerin sonucu ülkeye çok
pahalıya mal olacak derken
herşey bir iki gün içinde dü-
zeldi. Özellikle sütre gerisinde
sürdürülen müzakereler mut-
lu bir sonuca ulaştı, kamu ke-
simi toplu iş sözleşmeleri tatlı-
ya bağlandı. Öfkeler akla de-
ğil, akıl öfkeye galip geldi.
Türkiye sorumlu sendikacılık
anlayışını kendisine şıar edi-
nen zoru başarmada dene-
yimli sendika liderleri sayesin-
de çok kritik ve karanlık gün-
leri gerilerde bıraktı.

Kamu kesimi toplu iş söz-
leşmelerinde varılan sonuç
kim ne derse desin tek cümle
ile aklın zaferidir. Bu sonuca
ulaşmada gösterdikleri basi-
ret dolayısı ile tarafları özellik-
lede başta Sayın Bayram Me-
ral olmak üzere bütün mes-
lekdaşlarımı samimiyetle ve
candan kutluyorum. Altı yedi
aydır sürdürülen bu çetin mü-
zakereleri TÜRK-İŞ'te onlarla
beraber yaşadım desem yer-
dir.

Bir tarafta son on yıldır ta-
kibedilen, daha doğrusu edil-
mek istenen ekonomik siste-
min EMEK kesimine reva gör-
düğü haksızlıklar ve insafsız-
lıklar, diğer tarafta bu çetin
gelişmeleri fırsat bilerek ülke-
de kaos yaratarak amaçları-
na ulaşmayı hedefleyenlerin
sinsi gayretleri, tahrikleri... Bü-
yük kentlerin en önemli mer-
kezlerini mutlak genel grev is-
tekleriyle dolduran yoğun bir
afiş bombardmanı! Terör ve
enflasyonun gerdiği sınırlar,
tahriklerle TÜRK-İŞ'i işgale ka-
dar vardırılan bir kısım işçile-
rin eylemleri! Bu son yıllarda
yaşanan en büyük bunalım-
dır! Çok şükür birdenbire geri-
lerde kalmıştır.

Bu çetin ve uzun sözleşme
müzakerelerinde gerek taktik,
gerek strateji bakımından
emek kesiminin elde ettiği ba-
şarı gerçekten büyüktür ve
kelimenin tam manası ile bir
ekip çalışmasının ürünüdür.



ZORU BAŞARMAK

Bazı çevrelerin bizzat bana
söyledikleri ve endişelerini di-
le getirerek bizi savunma zo-
runda bıraktıkları endişelerin
hepsi boşa çıkarılmıştır. Lider
ve ekibi fazla deneyimli de-
ğiller, macera hevesi galip gele-
bilir, diyenler sanırım mah-
çup olmuşlardır! Son bir iki
gündür oturduğum sokaktaki

insanlardan, Anadolu Kulü-
bünde zaman zaman bir arca-
ya geldiğimiz dostlarımıza ka-
dar pek çok çevrede TÜRK-
İŞ'e daha bir sevecenlikle
yaklaşıldığını ve TÜRK-İŞ ger-
çekten büyük teşkilatmış de-
nildiğini görüyor ve haklı ola-
rak payımıza düştüğü kadarı
ile onurlanıyorum.

TÜRK-İŞ'in en büyük lideri
rahmetli Seyfi Demirsoy bir
konuşmasında "**Sendikacılık
çileli meslektir. İdeali olanla-
rın işidir**" diyordu. Şimdiye
kadar olduğu gibi bugün de
arkadaşlarımız maceraperest
değil idealist olduklarını ispat-
ladılar ve kamuoyunda bü-
yük sempati topladılar. Şimdi
bazı çevreler bu başarıyı kü-
çültmeye, iş güvencesi konu-
sunda elde edilen sonucu ha-
fife almaya ve âdetleri oldu-
ğu üzere uzlaşmayı işçiyi sat-
maya kadar vardırıran hafiflik-
ler sergileyecekler! Bütün bu
basitlikler buz üzerine yazıl-
mış yazı olarak kalmaya
mahkumdur. Gerek işçinin,
gerek milletimizin sağduyusu
bu hafifliklere prim vermez.
Meşhur bir söz var, "Kedi ula-
şmadığı ciğere pis, murdar
dermiş". Türkiye'nin gelişmesi-
ni büyümesini, üretimin art-
masını, yatırımların çoğalma-
sını, işsizliğin kısmen de olsa
önlenmesini istemeyenler va-
rılan sonucu, elde edilen ba-
şarıyı küçümseyebilirler! Bun-
lara hiç aldırmamak zoru ba-
şarmadaki ustalığı bilerek bu-
na inanarak geleceğe güven-
le bakmak lazımdır. Meslek-
daşlarımdan ricam kendi ba-
şarılarını küçümsemesinler,
ülkenin huzuru ve güveni açı-
sından da kamuoyunun bü-
yük sevgisini kazandıklarını
bilerek başarıyı içlerine sindir-
sinler. Zoru başarılarını ve ba-
şarıda katkısı bulunan herkesi
kutluyorum. Hayırlı olsun.

Not: Türk Metal 10 Ağus-
tos'ta Otuz yaşını doldurdu,
başarıdan başarıya koşarak
Türkiye'nin en güçlü kuruluş-
larından birisi haline gelerek.
Başta Sayın Özbek olmak üze-
re emeği geçenleri saygı ile
anıyorum. Kutlırım.

Ağustos'93 GIDA HARCAMASI...

- Ağustos'93 de gıda harcaması binde 5 oranında arttı.
- Gıda harcamasındaki artış hızının yavaşlaması özellikle sebze ve meyva fiyatlarında görülen düşüşten kaynaklandı.

- Dört kişilik ailenin Ağustos'93 gıda harcaması tutarı 2.396.500.- Lira..
- Mutfakta yıllık enflasyon yüzde 67.8 düzeyinde...

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MERKEZİ tarafından çalışanların yoğun olarak alış-veriş yaptıkları yerler dikkate alınarak yapılan piyasa belirlemeleri, yeterli ve dengeli beslenmeyi sağlayacak asgari gıda harcaması tutarındaki artışın sebze ve meyvanın yardımıyla uzun bir aradan sonra yavaşladığını göstermektedir. Ağustos'93 de binde 5 oranında gerçekleşen gıda harcaması tutarındaki artış son beş yılın Mart '93'den sonra en düşük gerçekleşmesi olurken, aynı dönem içinde dördüncü kez yüzde 1'in altında kalmasını sağladı.

Araştırma sonuçlarına göre; gıda harcaması tutarı 2.396.500.- liraya ulaştı. Diğer bir ifadeyle Ağustos'93 de geçtiğimiz aya göre yalnızca 12.500.- liralık bir ek harcaması söz konusudur.

Aşağıdaki tabloda bilimsel veriler esas alınarak, farklı yaş gruplarındaki dört kişilik bir ailenin yeterli, sağlıklı ve dengeli beslenmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarından da görüleceği üzere yılın ilk sekiz ayındaki artış tutarı yüzde 33.3 düzeyinde gerçekleşmiş bulunmaktadır. Ağustos'92 / Ağustos'93 arasındaki son 12 aylık dönemdeki artış oranı ise yüzde 67.8 düzeyindedir.

Araştırmada dikkati çeken bir nokta, uygun mevsim koşulları nedeniyle bir önceki aya göre sebze fiyatlarının yüzde 9, meyva fiyatlarının ise yüzde 29.5 oranında bir düşüş göstererek aile bütçesine 72.500.- liralık rahatlatma getirmesidir. Gıda harcamasına baz oluşturan maddeler içindeki ağırlıkları nedeniyle sebze ve meyva fiyatlarındaki düşüş gıda harcaması oranının binde 5 oranında artmasına neden olarak, bir anlamda fiyatları dengelemiştir.

Nitekim, Ağustos'93 ayında diğer temel maddelerde artış sürmektedir. Bunlardan, ekmek yüzde 11.6, kuru fasulye yüzde 22.2, pirinç yüzde 11, yumurta yüzde 5.9, beyaz peynir yüzde 4.9 oranında artış göstermiştir.

Bu göstergeler, gıda harcaması tutarının Ağustos ayında belli bir düzeyde kalmasının iyimserlik yaratmasını engellemektedir.

Ağustos'93 gıda harcamasında görülen görece düşüş, dar ve sabit gelirlilerin, ele geçen gelirleriyle sağlıklı ve dengeli beslenebilmek için yapmaları gereken harcamaya arasındaki uçurumu ortadan kaldırmamaktadır.

Bir işçi ailesinin dengeli ve yeterli beslenmesini sağlayacak tutarın 2.4 milyon liraya ulaştığı günümüzde, gıda dışında kalan konut, giyim, sağlık, ulaşım, kültür gibi zorunlu harcamalarda gözönünde tutulduğunda, dar ve sabit gelirli ücret karşıları çalışan geniş kitlelerin karşı karşıya bulunduğu ekonomik, sosyal problemlerin önemli bir boyutu ortaya çıkmaktadır.

Fiyat artışlarındaki göreceli düşüşün toplumda iyimserlik yaratması, enflasyonun "yapısal" özelliğine müdahale edecek siyasi iradenin günlük politikanın dışında bir bütün olarak uygulayacağı politikalarla mümkün olabilecektir.

	Ağustos'92	Aralık'92	Temmuz'93	Ağustos'93
Yetişkin işçi	489.000.-	612.000.-	816.500.-	824.000.-
Yetişkin kadın	305.000.-	384.000.-	510.500.-	515.000.-
15-19 yaş grubu çocuk	390.000.-	490.000.-	653.500.-	660.000.-
4-6 yaş grubu çocuk	244.000.-	311.500.-	403.500.-	397.500.-
	1.428.500.-	1.798.000.-	2.384.000.-	2.396.500.-

Yasa hükümlerin, yasa koyucunun amaçladığı güvenceyi tam anlamıyla işletecek tarzda yorumlamak gerekir

T.C.
YARGITAY HUKUK GENEL KURULU

Esas No : 1987/9-313
Karar No : 1987/728

Yasa koyucu bir hususu güvence altına alma amacını güdüyorsa, o güvencenin tam anlamı ile işlenmesini sağlayacak düzenlemeyide getirmek istediğini gözetenek yasa hükümlerinin yorumu gerekir.

2821 sayılı Sendikalar Yasasının 29. maddesinde bu çerçevede yorumlamak ve sendika yöneticiliğindeki görevi sona eren

işçinin yasal sürede işe alınmaması halinde, işveren için cezai yaptırımın yanısıra hukuki yaptırımında geçerli olacağını kabul etmek doğru olur. Sendika Yöneticiliği sona eren işçiye hukuki yaptırımın parasal gereklerine hüküm edilmesi yasaya uygundur.

Bilirkişinin sadece üye fişlerini dikkate alarak düzenlediği rapor hükme yeterli değildir

T.C.
YARGITAY 9. HUKUK DAİRESİ

Esas No : 1986/8478
Karar No : 1986/9256

ÖZET : Yetki itirazı davasında, bilirkişi sadece noterden tasdikli üye giriş fişlerini dikkate alarak, dosyadaki ücret bordroları ile karşılaştırma yapmaksızın tanzim ettiği rapor hükme yeterli değildir.

DAVA: YMS, A.Ş. temsilen T.T.Ş. Sendikası adına Av. ANK, ile 1- T. Sendikası adına Av. C.Ö., 2- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İstanbul Muhakemat Müdürlüğü adına Av. G.T. aralarındaki dava hakkında... verilen hüküm temyiz edilmekle dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 6.5.1980 çağın tarihi itibarıyla işyerinde 65 işçi çalıştığını bunun 37'sinin çağında bulunan... Sendikası üyesi olduğunu tesbit ederek... Sendikası'nın çoğunluğa sahip bulunduğunu bildirmiştir. Bu tespiti... İşverenleri Sendikası itiraz etmiş ve çağın tarihinde işyerinde 48 işçinin çalıştığını, bunlardan 11'inin... Sendikasına üye olduğunu, bir kısmının üyeliğinin bulunmadığını bir kısmının da çağın tarihinden çok önce işyerinden ayrıldığını ileri sürmüştür. Mahkemenin hükmünü esas aldığı bilirkişi raporunda ise, işyerinde 48 işçi

nin çalıştığı ve bunlardan 36 işçinin... Sendika üyesi olduğu belirlenmiştir. Muteriz İşverenler Sendikası bilirkişi raporuna karşı da aynı itirazları ileri sürmüştür.

Bilirkişinin, sadece noterden tasdikli üye giriş fişlerini nazara alarak inceleme yaptığı, dosyaya konulan ücret bordrolarını inceleme konusu yapmadığı görülmektedir. Bu haliyle sözü edilen rapor hükme yeterli değildir. Bu itibarla gerekirse sigorta prim bordroları da getirilip ücret bordroları ile birlikte etraflıca inceleme yaptırılarak sonucu uyarınca bir karar vermek gerekir. Noksan araştırma ve inceleme ile karar vermiş olması bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda açıklanan sebepten Bozulmasına, 16.10.1986 gününde oybirliğiyle kesin olarak karar verildi.

İşçi ve üye sayılarının tespiti hususunda Yargıtayın verdiği bozma kararına karşı direnme yolu kapalıdır

T.C.
YARGITAY HUKUK GENEL KURULU

Esas No : 1984/9-834
Karar No : 1985/201

ÖZETİ: İşçi ve üye sayılarının tespitinden doğan ihtilaflarda mahkemenin duruşma sonunda verdiği karar temyiz edildiği takdirde Yargıtayca 15 gün içinde kesin karara bağlanır. Mahkemenin bu şekilde verilen bozma kararına karşı direnme yolu kapalıdır.

DAVA: Taraflar arasındaki "yetki kararının iptali" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda: Ankara 6. İş Mahkemesince davanın reddine dair verilen 19.9.1984 gün ve 1984/238, 1984/19 sayılı kararın incelenmesi davacı tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 5.10.1984 gün ve 9637-8660 sayılı ilamıyla; (...davalının yetki almak için başvurduğu işyerinde daha önce Yüksek Hakem Kurulu'nun mutefiz sendika tarafı gösterilerek 30.9.1984 tarihine kadar yürürlükte bulunan bir toplu iş sözleşmesinin bulunduğu uyumsuzluk konusu değildir.

2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun toplu iş sözleşmesinin süresi ve bitimini düzenleyen 7/3. maddesinde, yeni sözleşme için yetki işlemlerine sözleşme süresinin bitiminden önceki 120 gün içinde başlanabileceği kuralı getirilmiştir. Bu kural Yasası'nın genel amaç ve sistemi içinde düşünüldüğünde uyulması zorunlu emredici bir kuraldır.

Davalı sendika ise işyerinde uygulanmakta olan sözleşmenin bitiminden 120 günden çok daha önce ve 19.4.1984 tarihinde başvurmuş ve çalışan işçi ve üye sayısı ve yetki konusu bu ta-

rihe göre belirlenmiştir.

Oysa böyle zamansız bu başvuru üzerine yapılacak inceleme sonuca önemli derecede etkili olacak şekilde hatalı bulunduğundan Yasa'nın amacıyla bağdaşmaz. Bu nedenle itirazın kabulü gerekirken reddi isabetsizdir...) gerekçesiyle bozulurak dosya yerine geri çevirmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

Hukuk Genel Kurulu'na incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği düşünüldü.

KARAR: 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun 15. maddesinin 2. fıkrası hükmünce "işçi ve üye sayısının tespitinde maddi hata iddiasıyla süreye ilişkin itirazlar

mahkeme altı işgünü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara bağlar. Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme duruşma yaparak karar verir. Duruşma sonunda verilecek karar temyiz edildiği takdirde Yargıtay'ca 15 gün içinde kesin karara bağlanır. "Yasa koyucu burada açıkça" Yargıtay'ca... kesin karara bağlanır" demek suretiyle bozma kararına karşı direnme yolunu kapamış bulunmaktadır. O halde Özel İdare bozma kararına bu nedenle uyulmak gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Direnme kararı bozulmalıdır.

SONUÇ: Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda gösterilen nedenlerden dolayı HUMK'nun 429. maddesi gereğince Bozulmasına, 13.3.1985 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Sendikalar Yasası'nın 10. maddesine göre yapılan seçimler iş mahkemesi hakiminin, 14. maddesine göre yapılanlarsa ilçe seçim hakiminin denetimine tabidir

T.C.
YARGITAY 9. HUKUK DAİRESİ

E. : 1992/12004
K. : 1992/11043
T. : 12.10.1992

ÖZET: Sendikalar Yasası'nın 10. maddesine göre yapılan delege seçimlerinin denetimi İş Mahkemesi hakimindedir. Aynı Yasa'nın 14. maddesine göre yapılan genel kurullarda zorunlu organlara delege ve üye seçimleriyle ilgili denetimler ise ilçe seçim hakimindedir. Bu nedenle birbirini yerine karar verme, bozmayı gerektirir.

DAVA: A.İ. adına Avukat S.B. ile (A) Sendikası Genel Başkanlığı adına Avukat G.B. aralarındaki dava hakkında Soma Asliye Hukuk Hakimliği'nden İş Mahkemesi sıfatıyla verilen 28.7.1992 günlü ve 58/121 sayılı hüküm davacı avukatınca temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: Davacılar, Sendika Şubesi Genel Kurulu'na katılacak delege seçimlerinin usulsüz yapıldığını iddia ederek söz konusu delege seçiminin iptaline karar verilmesini istemişlerdir.

Uyuşmazlık, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 10. maddesinin uygulanmasıyla ilgilidir. Anılan Kanun'un 10. maddesine göre

re yapılan delege seçimleri evvelce İlçe Seçim hakiminin denetimine tabi iken, sonradan 28.8.1983 gün ve 2882 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle seçim hakiminin denetiminden çıkarılmıştır. Seçim hakimini aynı Kanun'un 14. maddesine göre genel kurullarda zorunlu organlara delege veya üye seçimlerinin denetimiyle görevlidir. 2821 sayılı Kanun'un 10. maddesine göre yapılan delege seçimlerinin denetimi ise, İş Mahkemesi hakimine aittir. Bu nedenle, davaya bakılarak işin esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken, görevsizlik kararı verilmiş olması doğru değildir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen nedenlerle BOZULMASINA, 12.10.1992 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Noter kanalıyla kıdem ödencesinin geç ödenmesinden doğacak faiz hakkını saklı tuttuğunu bildiren işçi ödeme sırasında ihtirazi kayıt koymamakla bu hakkını kaybetmez

T.C.
YARGITAY 9. HUKUK DAİRESİ

E. : 1992/2211
K. : 1992/9293
T. : 08.09.1992

ÖZET: İşçi, kıdem ödencesinin ödenmesinden önce noter kanalıyla geç ödemededen doğacak faiz hakkını saklı tuttuğunu bildirmiş ise, ödeme sırasında ihtirazi kayıt koymaması bu hakkı ortadan kaldırmaz. Mahkemenin bu nedenle faize karar vermesi gerekir.

DAVA: Davacı gecikme zammı alacağına ödenilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, davayı reddetmiştir.

Hüküm, süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: Davacı, kıdem tazminatı ödenmeden önce işverene noterlik kanalıyla gönderdiği ihtamamede kıdem tazminatının geç ödenmesinden doğacak faizleri talep hakkını saklı tuttuğunu

bildirmiştir. Böylece faiz konusunda ihtirazi kayıta bulunduğu açıkça göstermiştir. Sonradan kıdem tazminatının ödenmesi sırasında kendisinden alınan ibramamede, ayrıca ihtirazi kayıta bulunmamış olması önceki ihtirazi kaydını ortadan kaldırmaz. O halde geç ödemededen dolayı gerçekleşecek olan faize karar verilmelidir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen nedenlerle BOZULMASINA, 08.09.1992 gününde oybirliğiyle karar verildi.

KİSMİ SÜRELİ ÇALIŞMA (1)

GİRİŞ

Uygulamada genellikle "part-time" çalışma olarak adlandırılan "Kısmi Süreli Çalışma"lara ilişkin ülkemizde kanuni düzenlemeler mevcut değildir. Batı ülkelerinde ise son zamanlarda yasa koyucular bu tür çalışma ilişkisinin artmasıyla yasal düzenlemeler yapmak gereğini duymuşlardır.

Ülkemizde yasal düzenlemelerin olmadığı "Kısmi Süreli Çalışma" hakkında ancak belirli konularda ortaya çıkan uyumsuzluklar sonucu verilen yargı kararları, bu kararlar çerçevesinde öğretide oluşturulan görüşler ve az sayıda derinlemesine yapılmış bilimsel çalışmalar bulunmaktadır. Bu çerçevede iki bölüm halinde yapılan incelemenin birinci bölümünde kısmi süreli çalışmanın tanımı, sınırlandırılması, nedenleri ve uygulanış biçimleri yer almakta, ikinci bölümde ise ferdi ve kolektif iş hukuku açısından konu genel olarak ana hatlarıyla incelenmektedir.

1- KİSMİ SÜRELİ ÇALIŞMANIN TANIMI ve UNSURLARI

1) Çeşitli Ülkelerdeki Yasal ve Uluslararası Dayanakları;

Kısmi süreli çalışma kavramına uluslararası örgütlerde ve çeşitli ülkelerin mevzuatında yer verilmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) nün 70. dönem genel kurul çalışmaları sonucunda kısmi çalışan işçi kavramına yer verilerek; düzenli ve serbest irade temeline dayalı olarak kısa çalışma süreleri içinde çalışan kişi olarak nitelendirilmiştir.⁽¹⁾

Kısmi süreli (part-time) çalışma konusu yine Uluslararası Çalışma Örgütü Yönetim Kurulu'nun Kasım 1991'de yaptığı 251. toplantısında 1993 Haziran ayında yapılacak olan 80. dönem genel kurul gündemine alınmasına karar verilmiştir. ILO Bürosu, anketini içeren raporu hazırlayıp üye ülkelerdeki sosyal ortaklara görüşlerini belirtmeleri için gönderilmiştir.

Haziran 1993'de yapılan ILO Konferansı sırasında konu ile ilgili ilk komisyon kurulmuş ve kısmi süreli çalışmaları düzenleyen bir sözleşme veya tavsiyenin oluşturulması görüşülmüştür.

Komite görüşmeleri sırasında genel eğilimin bir sözleşme oluşturulması yönünde olduğu görülmüştür. Konferans, komitenin raporunu onaylamıştır ve hükümetlerle sözleşme veya tavsiye önerilerini görüşüp danışmak için 1994 yılını gündemine ye-

niden almayı kararlaştırmıştır.

Almanya'da bu konuya İstihdamı Teşvik Kanununda yer vererek, "düzenli, haftalık çalışma süreleri işyerinde tamgün çalışan işçilerin normal haftalık çalışma süresinden daha kısa olan işçiler kısmi süreli çalışmaktadırlar" şeklinde bir tanım yapılmış ve bu hususta bazı düzenlemeler getirilmiştir.

İsviçre Borçlar Kanununda 1971 yılında yapılan değişiklikle şu hüküm konulmuştur: "İşçinin, işverenin hizmetinde muntazaman belirli saatlerde, yarı gün veya belirli günlerde iş görmeyi taahhüt ettiği (kısmi süreli çalışma) sözleşmede geçerlidir".⁽²⁾

Fransa'da ise, İş Yasasının L 212-4.2 maddesi kısmi süreli çalışmayı (part-time) "Yasal çalışma haftasının en az beşte biri kadar az" veya "firma veya işkolu düzeyinde yapılan toplu sözleşmelerle belirlenen çalışma saatleri" olarak tanımlanmıştır.⁽³⁾

2) Tanımı;

Ülkemizde henüz kısmi süreli çalışmalara ilişkin yasal düzenlemeler bulunmamaktadır. İş Kanunlarında bu konuda bir tanım hatta kavramda yer almamaktadır. Ancak batı ülkelerindeki yasal tanımlar da dikkate alınarak, kısmi süreli çalışma "düzenli olarak işyerinde tam gün çalışan işçilerin normal çalışma sürelerinden kısa bir süre ile çalışılması", Kısmi süreli çalışan ise "hizmet akdi ile düzenli olarak işyerinde tam gün çalışan işçilerin normal çalışma sürelerinden daha kısa sürelerde iş görmeyi taahhüt eden kişi" olarak tanımlanabilir.⁽⁴⁾

3) Kısmi Süreli Çalışmanın Unsurları;

Yukarıda "Düzenli olarak işyerinde tam gün çalışan işçilerin normal çalışma sürelerinden daha kısa bir süre ile çalışılması" olarak tanımladığımız kısmi süreli çalışma, bir takım özellikler göstermektedir. Kısmi süreli çalışmanın unsurları olarak nitelendirdiğimiz, çalışma süresinin kısa olması, çalışmanın hizmet akdiyle yapılması ve düzenlilik ölçütlerini incelemek gerekmektedir.

A) Hizmet Akdiyle Çalışma:

Mevzuatımızda, İş Kanunlarında ve Borçlar Kanununda hizmet akdi ile ilgili hükümler gözden geçirildiğinde, hizmet akdinde işçinin en önemli borcu olan iş görme borcunun, normal çalışma sürelerinden daha kısa sürede yerine getirilmesini engelleyen herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.⁽⁵⁾ Hizmet akdi ile ilgili tanımın yapıldığı Borçlar Ka-

(1) EYRENCİ Öner, Uygulama ve İş Hukuku Açısından Kısmi Süreli Çalışmalar, İstanbul/1979, s. 21

(2) EYRENCİ, Öner, a.g.e., s. 21; ARICI Kadir, Çalışma Sürelerinin Hukuki Gelişimi ve Yeterliliği Açısından 1475 Sayılı İş Kanununda Çalışma Süreleri, Ankara-1992

(3) TİSK, Avrupa'da Standart Dışı Çalışma Türleri, Ankara-1991

(4) EYRENCİ Öner, age, s. 22.

nununda "Hizmet akdi bir mukaveledir ki, onunla işçi muayyen veya gayri muayyen bir zamanda hizmet görmeyi ve iş sahibi de ona bir ücret vermeyi taahhüt eder". (B.K. madde 313). Tanımda eksik olan "bağımlılık-bağlılık" unsuru da ilave edildiğinde, hizmet akdi iş, ücret ve bağımlılık unsurlarını içerir.⁽⁶⁾ Görüldüğü gibi, hizmet akdinin tanımında işverene taahhüt edilen işin yerine getirilme süresi önemli değildir.

Bu noktada, kısmi süreli çalışmanın unsurlarından biri olarak gösterilen "iradi" olması konusunda ise bir fikir birliği bulunmamaktadır. Kısmi süreli çalışmada ilişkisi tarafların serbest iradesi ile, akit serbestisi çerçevesinde kurulmaktadır. Ancak bu ilişkinin her zaman serbest iradeye dayandığını söylemek zordur. Çoğu kez kısmi süreli çalışma şekilleri işverence düzenlenmekte ve işçiler işsiz kalmaları zorlaması ile bu şekilde bir hizmet ilişkisinin tarafı olmayı kabul etmektedirler.⁽⁷⁾

Nitekim, ülkemizde yapılan çalışmalar⁽⁸⁾ göstermektedir ki; özellikle banka işkolunda yapılan kısmi süreli (part-time) hizmet sözleşmesi metinlerine "belirli süreli hizmet sözleşmesi" başlığı atıldıktan sonra, işveren dilediği takdirde bu sözleşmeyi 15 gün önceden bildirmek kaydıyla tek taraflı olarak sözleşme süresi içinde her zaman feshedebilir" denilmekte ve belirli sürenin işçiye tanıdığı fesih güvencesi bir yana itilmektedir.

Yine bu tür metinlerde, sözleşmenin bitimine kadar ki süre için ücret veya tazminat talep edilemeyeceği kabul ettirilmektedir.⁽⁹⁾

B) Kısa Çalışma Süresi:

Kısmi süreli çalışmanın diğer çalışmalardan ayırdeden en belirgin özellik çalışma süresinin kısa oluşudur. İşyerinde uygulanmakta olan normal çalışma süresi esas alınır (tam gün) bundan daha kısa süreli çalışmalar kısmi süreli çalışma olarak kabul edilmelidir.⁽¹⁰⁾ Burada ölçüt yasal veya toplu iş sözleşmesi ile kabul edilen azami süre değil işyerinde uygulanan normal tam gün çalışma süresidir. Tam güne karşı zaman yönünden yapılacak karşılaştırmada kural olarak haftalık çalışma süresi gözönünde tutulur. Alman İstihdamı Teşvik Kanunundaki tanımda haftalık çalışma süresi esas alınmıştır.⁽¹¹⁾

C) Düzenlilik Ölçütü:

Kısmi süreli çalışmalar için ayırdedici diğer bir özellik düzenlilik ölçüsüdür. Bu ölçü belli bir süreklilik anlamındadır.⁽¹²⁾ Kısmi süreli çalışma tali, geçici bir olgunun karşı olarak belirli süreklilikle devam eden iş ilişkisine girildiği anlamındadır.

II- KISMİ SÜRELİ ÇALIŞMANIN SINIRLANDIRILMASI

(5) GEREK Nüvit, Kısmi Süreli Çalışmaların Bireysel İş Hukukumuzda Yarattığı Sorunlar TÜHİS, İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Ağustos 1990, s. 4.

(6) EYRENCİ Öner, age, s. 22.

(7) ARICI Kadir, age, s. 76.

(8) CENTEL Tankut, Part Time Çalışma ve Gençlik, BASİSEN Dergisi Mart 1993, s. 24.

(9) CENTEL Tankut, Part Time, agm, s. 25

(10) GEREK Nüvit, agm s. 4

(11) EYRENCİ Öner, age s. 23

(12) GEREK Nüvit a.g.m. s. 4

çalışmanın düzenlilik ölçütü, çalışma süresinin kısa oluşu, çalışmanın hizmet akdiyle yapılması unsurları benzer durumdaki iş ilişkilerinden farklı yapısını göstermektedir.

Kısmi süreli çalışma, kısa süreli çalışma ile benzerlik göstermektedir. Her iki çalışma ilişkisinde de işçi işgörmeye borcunu işyerindeki normal çalışma süresinden daha kısa bir sürede yerine getirmektedir. Ancak bu iki çalışma türü birbirinden farklıdır. Kısa süreli çalışmada çalışma süresinden geçici olarak bir indirim yapılması söz konusu iken, kısmi süreli çalışmada sürekli kısaltılmış bir çalışma söz konusudur.

Benzer şekilde kısmi ücretsiz izinlerde de kısa süreli çalışmada olduğu gibi geçici bir durum söz konusudur. Ancak bu işçinin talebi ve işverenin kabulü ile gerçekleşen çalışma süresinin kısaltılmasıdır. Kısmi ücretsiz izin istinaen kısmi süreli bir çalışma ilişkisine dönüşebilir. Örneğin evde hasta annesine bakabilmek için kısmi ücretsiz izin alan kadından işçi, annesinin ölümünden sonra da ev işleri nedeniyle tam gün çalışmaya geçmemişse hukuki ilişkinin kısmi süreli çalışmaya dönüştüğü kabul edilir.⁽¹³⁾

İşyerindeki geçici bir ihtiyacı gidermek amacıyla yapılan hizmet akitleri işin görülmesi bakımından ortaya çıkan bir ihtiyacı gidermek amacı ile, bir işyerinde yardımcı işçiler çalıştırılmasıdır. İhtiyacı gidermek için belirli süreli bir hizmet akdi yapılarak ihtiyacın karşılanması sağlanır. Ancak bu çalışma türü kısmi süreli çalışmayla iç içe girebilir. Örneğin, ticari bir işletmede belirli saatlerde ortaya çıkan geçici personel ihtiyacı veya kısmen çalışan bir işçinin hastalanması durumunda işyerindeki geçici ihtiyacı gidermek amacıyla kısmi süreli çalışma ilişkisi kurulabilir.⁽¹⁴⁾

III- KISMİ SÜRELİ ÇALIŞMA NEDENLERİ

Kısmi süreli çalışma şekli değişik nedenlerle işçiler, işverenler ve hükümet politikaları açısından tercih edilmektedir. Kısmi süreli çalışma nedenleri işçiler açısından incelendiğinde uygulamada kısmi süreli çalışmayı işçilerin tercih etmesinin değişik nedenleri bulunmaktadır. Tam gün iş bulamayan işçilerin bir gelire sahip olabilmek için tercih ettikleri bir çalışma şekli olarak görülebildiği gibi, belli bir gelir güvencesine sahip olanların ek bir gelir sağlamak için tercih ettikleri artan zamanlarını değerlendirmek olarak da görülmektedir. Bunun yanında gençlerin, özellikle öğrencilerin ekonomik bağımsızlıklarını kazanmak, bunun yanında ailelerine fazla yük olmadan öğrenimlerini tamamlatabilmek için başvurdukları bir çalışma şeklidir.

Kısmi süreli çalışmayı tercih edenlerin büyük bir bölümünü evli kadınlar oluşturmaktadır. Evli kadınların kısmi süreli çalışmayı tercih etmelerinin başlıca nedeni ekonomiktir. Ailenin gelir ve yaşam düzeyine katkıda bulunurken aynı zamanda ev işlerine ve çocuk bakımına da zaman ayırabilmek için bu çalışma şeklini tercih etmektedirler.

Evli kadınlardan sonra kısmi süreli çalışmanın büyük bir bölümünü emekliler oluşturmaktadır. Aldıkları aylıklar yeterli olmadığından ek gelir sağlamak için kısmi süreli çalışma yoluna gitmek-

(13) EYRENCİ Öner, a.g.e. s. 26.

(14) EYRENCİ Öner, a.g.e. s. 27.

tedirler.(15)

İşverenler açısından kısmi süreli çalışmanın nedenlerine bakıldığında, işverenler tam gün çalışmayı gerektirmeyecek kadar sınırlı olan işlerde kısmi süreli çalıştırmayı tercih etmektedirler. Bunun yanında ihtisas ve yüksek kalifikasyon gerektiren ancak sürekli işyerinde bulunmaları gerekli olmayan kişilerin kısmi süreli çalışmaları işverenlerce tercih edilmektedir.

Bununla birlikte ülkemizde kısmi süreli çalışma genel olarak işverenler tarafından ucuz işgücü sağlamaya yönelik kullanılmaktadır.

Kısmi süreli çalışmanın işverenler açısından çeşitli avantajları bulunmaktadır. Ücretler genellikle daha düşüktür. Sosyal güvenlik harcamaları ve işten çıkarmada ödenecek tazminatlar ya hiç yoktur, yada önemli ölçüde azdır. İşletmelerde üretimde meydana gelen oynamalara göre istihdam miktar ve yapısında bir esneklik sağlanmaktadır.(16)

Hükümet politikaları açısından bakıldığında ise sanayileşmiş batı ülkelerinde hükümetlerin kısmi süreli çalışmayı istihdamı teşvik ve işsizliğe bir çözüm olarak bu yönde çalışmalar yapmakta olduğu görülmektedir.

IV- KİSMİ SÜRELİ ÇALIŞMANIN UYGULANİŞ BİÇİMLERİ

Son yıllarda batı ülkelerinde yaygınlaşan kısmi süreli çalışma uygulamada farklı şekillerde görülmektedir. Ek iş olarak yapılabilirdiği gibi iki veya daha fazla iş ilişkisini içeren, tek işverene bağlı olarak çalışma ilişkilerine göre farklı biçimlerde olabildiği gibi, çalışma süresinin dağıtımına göre de farklı biçimlerde uygulanmaktadır.

Ayrıca kısmi süreli çalışmaların özel şekilleri bulunmaktadır. İşyerinde bir işin birden çok kişi tarafından paylaşılması kısmi süreli bir çalışma özelliğini taşımaktadır. Job-Sharing modeli olarak adlandırılan bu çalışma şeklinde bir iş o işin bulunduğu işyerinde uygulanan çalışma süresi içerisinde iki yada daha fazla kişi tarafından paylaşılmaktadır. Bu paylaşım her bir işçi için çalışma sürelerini kısmi süreli hale getirmektedir.(17)

Kısmi süreli çalışmanın özel bir şekli de çağın üzerine çalışmadır. Bu sistem işverene işyerinde iş kapasitesindeki değişikliğe uygun çalışma yapma çalışma sürelerinde esneklik ve maliyeti en aza indirebilme olanağını vermektedir.(18)

1) Çalışma İlişkilerine Göre:

a) Tek Çalışma;

Bu çalışma şeklinde, belirli nedenlerle tam gün çalışma yeri bulamayan veya tam gün çalışmak istemeyen kişilerin tek işverene bağlı olarak kısmi süreli çalışma yapılmaktadır.

b) İki veya Daha Fazla İş İlişkisi;

Kısmi süreli çalışmalar iki veya daha fazla işverenle hizmet akdi yapılabilmesine olanak sağlamaktadır. Nitekim 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2. maddesindeki "bir hizmet akdine da-

yanarak bir veya bir kaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılır" şeklindeki ifade konuyu açıklığa kavuşturmuştur. Birkaç işveren tarafından çalıştırılmanın kısmi süreli çalışmaya dayalı olabileceğine ise 77 ve 78. maddelerde özel hükümler getirilmiştir.

Buna göre 77. md.de; bir ay içinde çeşitli işverenlerin işinde çalışan sigortalının bu kanun gereğince alınacak primlerine esas tutulacak aylık ve günlük kazancın tesbitinde bir işverenden elde ettiği aylık ve günlük kazanç tutan aynı ayın nazara alınır ve primler buna göre bulunur. 78. md. ise; aynı zamanda birden fazla işverenin işinde çalışan sigortalıların ücretlerinden kesilen primler, bu maddede uyarınca tesbit edilen üst sınır üzerinden hesaplanacak miktardan aşarsa, fark sigortalının müracaatı üzerine hissesi oranında kendisine geri verilir.

c) Ek İş Olarak Kısmi Süreli Çalışma:

Bu tür çalışma şeklinde özellikle, tam gün çalışan bir işçinin ayrıca ek iş olarak kısmen çalışmasıdır. Normal çalışma ile yetersiz bir gelir elde etme nedeniyle hafta sonlarında bir restorantta garson olarak çalışma kısmi süreli bir ek iştir.

2) Çalışma Süresinin Dağıtımına Göre:

Kısmi süreli çalışmalar, yapılan işe, işyerinin niteliğine ve işçilerin durumuna göre değişik sürelerde olabilir. Her gün normal çalışma süresinden daha kısa bir süre olarak belirli saatlerde veya haftanın belirli günlerinde tam yada yarı gün olarak çalışılması şeklinde kısmi süreli çalışma yapılabilir.

V- BAZI AVRUPA ÜLKELERİNDE KİSMİ SÜRELİ ÇALIŞMA UYGULAMALARI

Kısmi süreli çalışma birçok Avrupa ülkesinde özellikle son dönemde yaygın olarak görülmektedir. Uygulamada kısmi süreli çalışanların hakları, işveren yükümlülükleri, temsil haklarına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Ulusal İstatistik Enstitüsü (INSEE) ne göre 1989'da Fransa'daki işgücünün yüzde 12'si kısmi süreli çalışanlardan bununda yüzde 83'ü kadınlardan oluşmaktadır. Fransa'da kısmi süreli çalışanlara temel hak ve koşullar tam gün çalışanlarla eşit olarak verilmiştir. İşbar süreleri, işsizlik sigortası gibi konular bu şekildedir. İşverenler tüm çalışanları, mesleki hastalıklar ve sanayideki iş risklerine karşı sigortalamakla yükümlüdür. İşverenler kısmi süreli çalışma uygulamasının başlatılmasını iş konseylerine veya işçi temsilcilerine tebliğ etmek zorundadır. Ayrıca Fransa'da çalıştıkları saatlere bakılmaksızın tüm çalışanlar işçi temsilcisi seçme ve seçilme hakkına sahiptirler. Ancak birden fazla işyerinde kısmi süreli çalışanlar çalıştıkları işyerlerinden yalnızca birinde bu hakkını kullanabilirler. Çalışan sayısı hesaplanırken kısmi süreli çalışanlar tam gün çalışan olarak sayılmaktadır. Bunun istisnası, çalışanın (sürekli mesleki eğitim gibi) bazı sorumluluklarının olmasıdır. Bu durumlarda kısmi süreli çalışanların sayısı, sözleşmelerindeki haftalık çalışma saatlerinin, yasal (39 saat) çalışma saatlerine oranına göre düşük ise, işyerinin normal çalışma haftasına oranı esasına bağlıdır.(19)

Devamı Gelecek Sayıda

(15) EYRENCİ Öner, a.g.e. s. 14-15

(16) TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi Bülteni No: 21, 15 Temmuz 1993

(17) ARICI Kadir, a.g.e., s. 76-77; EYRENCİ Öner, Kısmi Süreli... a.g.e., s. 27-30

(18) ARICI Kadir, a.g.e., s. 77.

(19) TISK, a.g.e., s. 26-27

KİSMİ-ZAMANLI (PART-TIME) ÇALIŞMA YAYGINLAŞIYOR

Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından yapılan ve 1993 yılında yayınlanan bir araştırmaya göre, kısmi-zamanlı (part-time) çalışma yaygınlaşmaktadır.

Kısmi-zamanlı çalışmanın işverenler açısından çeşitli avantajları bulunmaktadır: Ücretler genellikle daha düşüktür. Sosyal güvenlik harcamaları ve işten çıkarmada ödenecek tazminatlar ya hiç yoktur, ya da önemli ölçüde azdır. İşletmelerde üretimde meydana gelen oynamalara göre istihdam miktar ve yapısında bir esneklik sağlanmaktadır. Birçok ülkede çalışma saatinin azalmasına bağlı olarak ortaya çıkan gereksinimin karşılanması, kısmi-zamanlı işçiler boşluk doldurmaktadır. Ayrıca, yapılan araştırmalar, kısmi-zamanlı çalışan işçilerin verimliliklerinin, tam zamanlı işçilere göre genellikle daha yüksek olduğunu göstermektedir.

İşçiler açısından da bazı avantajlar olabilmektedir: Kısmi-zamanlı çalışma, özellikle günün ancak belirli saatlerinde çalışmak isteyen öğrenciler için bir gelir kaynağıdır. Aile sorumluluğu olan işçiler, tam gün çalışamayacakken, günün belirli saatlerini değerlendirebilmektedir. Çalışma yaşamlarını bir süreç içinde sona erdirmeyi düşünen yaşlı işçiler, böyle bir yöntemle başvurabilmektedir. İşgücü piyasasına katılma ve çalışma hayatına alışmada kısmi-zamanlı işler kullanılabilir. Bazı kişiler ise, zamanlarını kendileri aç-

sından daha zevkli işlere ayırabilmek için, kısa süreli çalışmayı tercih edebilmektedir.

Ancak kısmi-zamanlı çalışma nedeniyle sendikalar açısından önemli sorunlar da doğmaktadır.

Bu çalışma biçimi yeni yaygınlaştığı için, iş yasalarında bu ilişki genellikle iyi düzenlenmemiştir. Kısmi-zamanlı olarak çalışan kişinin haklarının açıkça belirtilmesi ve haklarının korunması, ciddi sorunlar yaratmaktadır. Ayrıca, kısmi-zamanlı işçilerin işlerinde ilerlemelerinin önünde de ciddi engeller bulunmaktadır.

Kısmi-zamanlı çalışan işçilerin hak ve özgürlüklerinin korunmaması durumunda, işgücü piyasasın-

da tam gün çalışan işçilerin durumu iyice zayıflamaktadır. Kısmi-zamanlı işçiler arasında sendikalaşma oranının iyice düşük olması, bu sorunun boyutlarını büyütmektedir.

Türkiye'de son zamanlarda kısmi-zamanlı çalışma yaygınlaşmaktadır. Bu biçimde istihdam edilen işçilerin büyük bir bölümü kaçak olarak çalışmaktadır. Çalışma mevzuatında bu konuda yeterli düzenleme ve koruyucu hükümlerin bulunmaması, sorunun boyutlarını daha da büyütmektedir.

Aşağıdaki çizelgede, çeşitli ülkelerde toplam istihdam içinde 1979, 1983 ve 1990 yıllarında kısmi-zamanlı çalışanların oranları sunulmaktadır.

TOPLAM İSTİHDAM İÇİNDE KİSMİ-ZAMANLI ÇALIŞANLARIN ORANI (%)

Ülke	1979	1983	1990
Avustralya	15,9	17,5	21,3
Avusturya	7,6	8,4	8,8
Belçika	6,0	8,1	10,2
Kanada	12,5	15,4	15,4
Danimarka	22,7	23,8	23,7
Finlandiya	6,7	8,3	7,2
Fransa	8,2	9,7	12,0
Almanya	11,4	12,6	13,2
İrlanda	5,1	6,6	8,1
İtalya	5,3	4,6	5,7
Japonya	15,4	16,2	17,6
Lüksemburg	5,8	6,3	6,5
Hollanda	16,6	21,4	33,2
Yeni Zelanda	13,9	15,3	20,1
Norveç	25,3	29,0	26,6
İsveç	23,6	24,8	23,2
İngiltere	14,6	19,4	21,8
A.B.D.	16,4	18,4	16,9

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

	TÜRK-İŞ Genel Bşk.: BAYRAM MERAL Bayındır Sokak No: 10 Tel : 433 31 25-26-27-28-29 ANKARA Fax : 433 68 09	14	DOK GEMİ-İŞ Genel Bşk.: NAZIM TUR Büyük Langa Fabrika Sokak Necmibey İşhanı No: 18 Tel : 517 12 78 (3 Hat) Yenikapı / İSTANBUL Fax : 517 13 85
01	TARIM-İŞ Genel Bşk.: SABRİ ÖZDEŞ Necatibey Cad. 22 Tel : 231 78 56-57-58-59 Sıhhiye / ANKARA Fax : 229 85 92	15	TÜRKİYE YOL-İŞ Genel Bşk.: BAYRAM MERAL İstanbul Cad. No: 58 İskitler / ANKARA Tel : 342 22 40-51 Fax : 341 27 05
02	TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Bşk.: H. HÜSEYİN KAYABAŞI Strasbourg Cad. 7 / 3-4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel : 231 73 55-56-57 Fax : 229 89 31	16	TES-İŞ Genel Bşk.: FARUK BARUT Meriç Sok. No: 23 Beştepe / ANKARA Tel : 212 65 10 (20 Hat) Fax : 212 65 52
02	GENEL MADEN-İŞ Genel Bşk.: ŞEMSİ DENİZER Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel : 51 23 12 - 51 20 02 ZONGULDAK Fax : 53 66 35	17	TEZKOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET TAMER Necatibey Cad. Sezenler Sokak 2/16 Tel : 231 74 94 (6 Hat) Sıhhiye / ANKARA Fax : 231 74 99
03	PETROL-İŞ Genel Bşk.: MÜNİR CEYLAN Yıldız Posta Cad. Evren Sitesi D Blok Tel : 274 88 96 (4 Hat) Gayrettepe / İSTANBUL Fax : 274 74 46	17	TÜRK KOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Fax : 229 58 36 Tel : 230 08 55 - 229 44 80 Yenisehir / ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Genel Bşk.: ORHAN BALTA 4. Levent Konaklar Sokak Tel : 264 49 96-97-98 Levent / İSTANBUL Fax : 278 95 34	18	TÜMTİS Genel Bşk.: SABRİ TOPÇU İnkılap Caddesi No: 35/1 Aksaray/İSTANBUL Tel : 530 07 43 Fax : 588 26 20
05	ŞEKER-İŞ Genel Bşk.: HİKMET ALCAN Karanfil Sokak 59 Bakanlıklar / ANKARA Tel : 418 42 73-74 - 418 19 88 Fax : 425 92 58	19	DEMİRYOL-İŞ Genel Bşk.: ENVER TOÇOĞLU Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5/4 Tel : 231 80 30-31 ANKARA Fax : 231 80 32
06	TEKSİF Genel Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sokak No: 1 Kat: 5-6 Tel : 431 21 70-71-72-73 ANKARA Fax : 435 78 26	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Genel Bşk.: TURAN UZUN Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel : 244 48 38 - 249 56 29 Tophane / İSTANBUL Fax : 244 52 21
07	DERİ-İŞ Genel Bşk.: YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Fax : 528 62 07 Tel : 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray / İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Genel Bşk.: ATILAY AYÇİN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Fax : 571 90 51 Tel : 660 14 95 - 99 Bakırköy / İSTANBUL
08	AGAÇ-İŞ Genel Bşk.: GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No: 20/22-23 Fax : 231 52 19 Tel : 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	22	LİMAN-İŞ Genel Bşk.: HASAN BIBER Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4/5 Tel : 231 74 18-19 Fax : 230 24 84 Sıhhiye / ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Genel Bşk.: MİTHAT SARI Ankara Cad. İpek Apt. No: 87 Tel : 118 99 - 134 50 İZMİR Fax : 134 51	23	TÜRKİYE HABER-İŞ Genel Bşk.: CENGİZ TEKE Tuna Cad. 30/8 Fax : 434 57 04 Tel : 431 90 44-45 Sıhhiye / ANKARA
10	BASIN-İŞ Genel Bşk.: ALİ EKBER GÜVENÇ Hanımeli Sokak No: 26/6-7 Fax : 229 43 15 Tel : 230 29 08 - 229 85 65 Sıhhiye / ANKARA	24	SAGLIK-İŞ Genel Bşk.: MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Tel : 231 80 45 Fax : 230 23 96 Sıhhiye / ANKARA
11	BASİSEN Genel Bşk.: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel : 251 99 00 Galatasaray / İSTANBUL Fax : 252 38 35	25	TOLEYİS Genel Bşk.: CEMAL BAKINDI İnebey Mh. Küçük Langa Cd. No: 16/18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel : 530 73 82 - 585 52 07 Aksaray / İSTANBUL Fax : 530 72 99
11	BASS Genel Bşk.: TURGUT YILMAZ Sümer Sokak 29 Fax : 229 13 03 Tel : 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Genel Bşk.: İZZET ÇETİN İnkılap Sokak 20 Fax : 417 13 64 Tel : 417 50 97-98-99 Kızılay / ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Genel Bşk.: TAMER ERALAN Necatibey Cad. No: 20 Kat: 4 Fax : 231 89 36 Tel : 231 72 30 (5 Hat) Sıhhiye / ANKARA	27	TGS Genel Bşk.: ORHAN ERİNÇ Basın Sarayı Kat: 2 Fax : 511 48 17 Tel : 514 06 94-96 Çağaloğlu / İSTANBUL
12	KRİSTAL-İŞ Genel Bşk.: İBRAHİM EREN Kazancı Yokuşu, Ağaçağı Sokak No: 3 Daire: 10 Tel : 251 95 77 (3 Hat) 80090 Taksim / İST. Fax : 151 95 79	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Genel Bşk.: FUAT ALAN Yeni Selim Paşa Sokak 62 Fax : 513 93 68 Tel : 513 82 54-55-56 Aksaray / İSTANBUL
13	TÜRK-METAL Genel Bşk.: MUSTAFA ÖZBEK Akıncılar Sokak No: 14 Tel : 231 79 40 (4 Hat) Maltepe / ANKARA Fax : 229 77 14		TÜRK-SEN Genel Bşk.: ÖNDER KONULOĞLU 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sokak Fax : 9 (5-20) 87 831 Tel : 72 444 Lefkoşe / KIBRIS